

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2023

DAVID STŘÍBRNÝ

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE
FAKULTA BEZPEČNOSTNĚ PRÁVNÍ
Katedra správního práva

**Náhrada škody v režimu zákona
č. 361/2003 Sb., o služebním poměru
příslušníků bezpečnostních sborů**

Diplomová práce

**Compensation for damage in the regime of Act
No. 361/2003 Coll., On the employment of members of the
security forces**

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
doc. JUDr. PhDr. Fiala Zdeněk Ph.D.

AUTOR PRÁCE
Bc. David Stříbrný

PRAHA
2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 10. 3. 2023

.....

Bc. David STŘÍBRNÝ

ANOTACE

Tato diplomová práce se zabývá náhradou škody v režimu zákona č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Na začátku práce jsou vysvětleny základní pojmy, obecná teorie právní odpovědnosti. Rozsáhlejší část práce je zaměřena na teoretický rozbor jednotlivých odpovědností příslušníků bezpečnostních sborů. Další podstatná část práce je zaměřena na analýzu praktické činnosti oprávněných subjektů při postupech před zahájením řízení ve věcech služebního poměru s následným procesem náhrady škody se skutečnými soudními případy, kdy bude dále provedena komparace odpovědnostních vztahů s vybranými právními úpravami. Závěr práce obsahuje autorovy myšlenky z pohledu příslušníka bezpečnostního sboru s připomínkami a návrhy změn stávající právní úpravy.

KLÍČOVÁ SLOVA

příslušník bezpečnostního sboru * odpovědnost * bezpečnostní sbor * služební funkcionář * služební poměr * řízení ve věcech služebního poměru * náhrada škody * zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

ANNOTATION

This thesis deals with Compensation for damage in the regime of Act No. 361/2003 Coll., On the employment of members of the security forces. The basic concepts, the general theory of legal liability are explained at the beginning of the work. A larger part of the work is focused on theoretical analysis of individual responsibilities of members of the security forces. Another substantial part of the work is focused on analysing the practical activities of the beneficiaries in pre-litigation procedures in matters of service, followed by a compensation process with actual court cases where a comparison of liability relationships with selected legislation is further implemented. The conclusion of the work contains the author's ideas from the perspective of a member of the security force with comments and proposals for changes to existing legislation.

KEY WORDS

member of the security corps * responsibility * security corps * service functionary * service relationship * proceedings in employment matters * compensation for damages * Act on the service relationship of members of the security forces

Obsah:

Úvod	6
1. Výklad základních pojmů	9
1.1. Příslušník bezpečnostního sboru.....	9
1.2. Bezpečnostní sbor	10
1.3. Služební poměr	11
1.4. Škoda	12
1.5. Zavinění.....	13
2. Právní odpovědnost za způsobenou škodu	15
2.1. Předpoklady odpovědnosti	16
2.2. Funkce odpovědnosti.....	16
2.3. Druhy odpovědnostních vztahů	17
3. Odpovědnost příslušníka bezpečnostního sboru za způsobenou škodu právními skutečnostmi ze zákona dle § 95 až § 97	19
3.1. Předcházení škodám a odpovědnosti.....	19
3.1.1. Povinnosti a oprávnění bezpečnostního sboru při předcházení škodám	19
3.1.2. Povinnosti příslušníka při předcházení škodám.....	20
3.2. Obecná odpovědnost k náhradě škody	22
3.3. Zvláštní odpovědnost k náhradě škody	26
3.3.1. Za schodek na svěřených hodnotách, které je povinen příslušník vyúčtovat..	26
3.3.2. K náhradě škody za ztrátu svěřených předmětů.....	30
4. Postup před zahájením řízení o náhradě škody při odpovědnosti příslušníka bezpečnostního sboru právními skutečnostmi ze zákona dle § 95 až 97	32
4.1. Obecná odpovědnost při škodě na majetku bezpečnostního sboru	32
4.2. Schodek na svěřených hodnotách.....	34
4.3. Ztráta svěřených předmětů.....	36
4.4. Vyšetřování škodných událostí.....	37
4.5. Poradní komise.....	38
4.6. Náhradová komise.....	38
5. Řízení ve věcech služebního poměru při náhradě škody	41
5.1. Účastníci řízení	42
5.2. Práva a povinnosti účastníků řízení	44
5.3. Zahájení a průběh řízení.....	45
5.4. Rozhodnutí	49
5.5. Doručování a lhůty.....	51

6. Řešené případy ze soudní praxe při právní odpovědnosti příslušníka bezpečnostního sboru	55
7. Komparace vybraných oblastí právní úpravy se zákonem o státní službě a zákoníkem práce.....	61
Závěr	64
Seznam literatury.....	
Seznam příloh	
Přílohy práce	

Úvod

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů v posledním znění (dále jen „zákon o služebním poměru“), který nabyl účinnosti až 1. ledna 2007 a prošel od svého vzniku několika novelami, sjednotil právní postupy bezpečnostních sborů v České republice, čímž právní úprava dospěla ke konečnému vybudování základů veřejnoprávních pilířů s jejich následným postupným posílením, tak aby došlo k jednoznačnému odlišení od pilířů klasických zaměstnaneckých vztahů stavěných na soukromoprávních základech zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce v posledním znění (dále jen „zákoník práce“). Veřejnoprávní povaha služebního poměru se tak rázem definitivně legislativně odpoutala a samostatně začlenila do zákona o služebním poměru. Kořeny právní úpravy služebního poměru příslušníků bezpečnostních sborů sahají až do předválečného Československa a jak ubíhal proud času, myšlenky zákonodárců s postupným naplňováním cílů, se uskupily do úplného znění zákona, tak jak jej známe dnes. Jedním z cílů tohoto zákona bylo posílení povinností a upevnění odpovědnostních vztahů příslušníků bezpečnostních sborů a samotného bezpečnostního sboru, ke stabilnímu upevnění výkonu jejich povinností a uplatnění jejich práv. Jestli skutečně došlo k naplnění tohoto cíle, bude potřeba se zaměřit v diplomové práci na uvedenou oblast odpovědnostních vztahů oprávněných subjektů.

Cílem diplomové práce bude tedy pojednání a rozbor právní úpravy odpovědnosti při náhradě škody v režimu zákona č. 361/2003 Sb., zákona o služebním poměru uvedené v části sedmé. Při sestavování osnovy autor vycházel ze zadání diplomové práce, kde bylo výslovně uvedeno doporučení k sestavení struktury práce, jenž by první část měla obsahovat teoretická východiska odpovědnosti za škodu a stručné vymezení služebního poměru. Hlavní část práce dle zadání by měla být zaměřena na analýzu platné právní úpravy náhrady škody s vnitřně členěnými podkapitolami, kde by měly být postupně vystihovány nedostatky, s náměty *de lege feranda*, což by mělo být celkově zhodnoceno v závěru práce. Vzhledem k rozsahu a náročnosti zadaného tématu práce bylo na místě vhodné zvolit jeho zúžení se zaměřením na jednu

z uvedených oblastí odpovědností, která však bude o to víc konkrétní. Vybraný úsek, po dohodě s vedoucím diplomové práce, bude z uvedeného důvodu zaměřen na systém odpovědnostních vztahů příslušníků bezpečnostních sborů směřujících k bezpečnostnímu sboru. Teoretické poznatky budou aplikovány do části zahrnující převážně praktické postupy z prostředí Policie České Republiky, neboť sám autor je řadu let policistou ve služebním poměru. Tak, aby byl naplněn smysl celé zadané práce, bude pro lepší přehlednost na začátku práce charakterizován příslušník bezpečnostního sboru, samotný bezpečnostní sbor a další základní pojmy. Dále bude víc přiblížen pojem institutu právní odpovědnosti a jeho teoretická východiska. V nejrozsáhlejší části budou z hlediska předcházení škod popsány povinnosti příslušníků bezpečnostních sborů, kdy bude rovněž nahlédnuto na povinnosti bezpečnostního sboru s jejich oprávněními tak, aby odpovědnost příslušníků nabyla uceleného pohledu ve smyslu právní úpravy s následnou analýzou jednotlivých odpovědností příslušníků bezpečnostních sborů za způsobenou škodu bezpečnostnímu sboru. Vzhledem k tomu, že se při náhradě škody jedná o řízení ve věcech služebního poměru, tak v další části budou více vysvětleny postupy před zahájením řízení, při řešení škodných událostí společně se samotným procesním řízením ve věcech náhrad škod dle zákona o služebním poměru, kde budou více přiblíženy poradní a náhradové orgány s dalšími právními subjekty, kterými jsou účastníci řízení, jejichž práva a povinnosti budou zahrnuty do procesu, který se bude skládat ze zahájení a průběhu řízení s následným vydáním rozhodnutí a doručovacími lhůtami. V neposlední řadě bude práce obsahovat skutečné případy ze soudní praxe. Ačkoliv je odpovědnost pojmem mnoha právních odvětví, diplomová práce bude vycházet ze zadaného tématu a bude se týkat příslušníků bezpečnostních sborů. Nicméně v některých pasážích práce bude nahlédnuto i do jiných právních odvětví, tak aby byla nastíněna rozdílnost s jinými platnými zákony. Za tímto účelem bude provedena komparace se zákonem č. 234/2014 Sb., o státní službě v posledním znění (dále jen „zákon o státní službě“) a zákoníkem práce. Jelikož sám autor práce je příslušníkem bezpečnostního sboru, práce bude rovněž obsahovat zkušenosti a postupy z praxe s vyjádřením myšlenek a názorů, mnohdy kritických z pohledu policisty.

Diplomovou práci si autor vybral z důvodu příslušnosti k bezpečnostnímu sboru. Jako řadový policista z vlastní zkušenosti ví, že jsou v posledních letech na příslušníky v rámci základních útvarů kladeny čím dál větší nároky, jak ze strany bezpečnostního sboru, tak i ze strany veřejnosti. Tomu nepřispívá ani stále se zhoršující personální situace početních stavů příslušníků Policie České republiky. Jedná se o faktory, které mohou ovlivnit kvalitu výkonu služby a s tím mohou nastat komplikace, které mohou narušit bezproblémový průběh výkonu služby. Z vnitřního psychologického hlediska rozhodně může docházet k reakci, která následně může u příslušníka snadno vyvolat chybu, jenž vede ke způsobené škodě bezpečnostnímu sboru a s tím spojené povinnosti příslušníka bezpečnostního sboru takovou škodu uhradit. Z tohoto důvodu budou jednotlivá ustanovení blíže prozkoumána a práce bude rovněž obsahovat řešení, která by mohla napomoci najít spravedlivé a dostatečné východisko zapadající do dnešní nelehké doby.

Podklady pro zpracování diplomové práce budou čerpány z odborné literatury, ze zákonných a podzákonných norem, článků, sporadicky z webových zdrojů, které budou zahrnuty do seznamu použité literatury. Pro citace bude zvolen styl dle normy ČSN ISO 690, ČSN ISO 690-2. Zpracování diplomové práce bude probíhat v souladu s Pokynem rektora Policejní akademie České Republiky č. 10/2016, kterým se upravuje formální úprava vysokoškolských kvalifikačních prací zpracovávaných na Policejní akademii České republiky v Praze.

1. Výklad základních pojmů

1.1. Příslušník bezpečnostního sboru

Dle § 1 odst. 1 zákona o služebním poměru se fyzická osoba, vykonávající službu v bezpečnostním sboru, považuje za příslušníka. Může se jím stát pouze občan České republiky, který však musí splnit předpoklady k přijetí do služebního poměru obsažené v uvedeném zákoně, přičemž o jeho subjektivních právech rozhoduje služební funkcionář. Příslušník ve služebním poměru k České republice je nositelem celé řady práv a povinností, která jsou zakotvena přímo v zákoně o služebním poměru, konkrétně v § 45, kde jsou základní povinnosti příslušníka, přičemž mohou být obsažené i v jiných právních předpisech, zejména v těch, které upravují právní postavení bezpečnostního sboru a jeho příslušníků. Může se tak stát, že stejnou povinnost příslušníka bezpečnostního sboru souběžně upravuje i jiná právní norma. Například příslušník Policie České republiky je povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámil při výkonu služby. Tato povinnost mu je uložena jak zákonem o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, konkrétně v § 45 odst. 1 písm. c), tak zákonem číslo 273/2008 Sb., o policii České Republiky v posledním znění (dále jen „zákon o policii“) dle ustanovení § 115.¹ Pod pojmem výkon služby si lze představit činnosti uvedené v 1 odst. 4 zákona o služebním poměru. Konkrétnější obsahové definice činností jsou rozvedeny v nařízení vlády č. 104/2005 Sb., kterým se stanoví katalog činností v bezpečnostních sborech v posledním znění, které zahrnuje přílohu s katalogem činností v bezpečnostních sborech. K tomuto lze doplnit, že bezpečnostní sbory jsou vyloučeny z působnosti zákona o státní službě, neboť činnosti jejich zaměstnanců, též ve služebním poměru, nenaplňují rozsah činností dle zákona o služebním poměru.²

1 TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. Olomouc: Anag, 2009. ISBN 978-80-7263-541-2; s. 169.

2 CHROBÁK, Jiří, et al. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-539-2; s. 3.

1.2. Bezpečnostní sbor

Česká republika má pro svoji bezpečnost zřízených sedm bezpečnostních sborů, jimiž jsou Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen „GIBS“), Bezpečnostní informační služba, Úřad pro zahraniční styky a informace, které vycházejí z právní úpravy zákona o služebním poměru. Jednotlivé zákony upravují právní postavení těchto bezpečnostních sborů, přičemž se jedná o zákon o policii, ve znění pozdějších změn a novel předpisů, zákon číslo 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky, ve znění pozdějších změn a novel předpisů, zákon číslo 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších změn a novel předpisů, zákon číslo 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších změn a novel předpisů, zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, ve znění pozdějších změn a novel předpisů, zákon číslo 153/1994 Sb., o Zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších změn a novel předpisů a v poslední řadě samozřejmě zákon číslo 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších změn a novel předpisů. V čele každého z uvedených bezpečnostních sborů stojí osoba odpovědná za jeho vedení, kdy u Policie České republiky je to policejní prezident, který je podřízený Ministerstvu vnitra České republiky. U Hasičského záchranného sboru České republiky je to generální ředitel, který je rovněž podřízený Ministerstvu vnitra České republiky. U Celní správy České republiky je to generální ředitel Generálního ředitelství cel, který je podřízený Ministerstvu financí České republiky. U Vězeňské služby České republiky je to generální ředitel, který je podřízený Ministerstvu vnitra České republiky. U Bezpečnostní informační služby je to ředitel, který je podřízený Úřadu vlády. U Úřadu pro zahraniční styky a informace je to ředitel, který je podřízený Ministerstvu vnitra České republiky. U GIBS je to ředitel, kterým je v současné době brigádní generál JUDr. Bc. Radim Dragoun, Ph.D., jenž je třetím ředitelem od začátku vzniku tohoto sboru a který je podřízený Úřadu vlády. GIBS vyšetřuje trestné činy svých příslušníků, dále příslušníků Policie České republiky, Vězeňské služby České republiky a Celní správy České republiky. Tito vrcholní funkcionáři

jsou zákonem o služebním poměru označováni jako ředitelé bezpečnostního sboru. K jednání a rozhodování jménem těchto sborů jsou určeni služební funkcionáři, kteří mohou svá subjektivní práva dále delegovat na jiné pověřené osoby v rámci organizačních struktur jednotlivých bezpečnostních sborů.³

1.3. Služební poměr

Výkon služby je příslušníky bezpečnostního sboru vykonáván ve služebním poměru, který je považován za institut veřejného práva, čili jedná se o právní poměr státně zaměstnanecký. Zakládá se na principu nadřízenosti a podřízenosti, čímž se po celou dobu svého průběhu výrazně odlišuje od poměru pracovního, který je založen na rovném postavení účastníků. Tyto právní poměry se od sebe odlišují v oblastech služební kázně, zredukované možnosti propuštění, úpravy služebního volna, nároků na dovolenou, zvláštních nároků při skončení služebního poměru, řízení před služebními funkcionáři, ale rovněž v použití veřejnoprávní zásady „co není dovoleno je zakázáno“ nebo až na určité výjimky při rozhodovací činnosti soudů ve správním soudnictví v oblasti věcné příslušnosti.⁴ Pojem služební poměr příslušníků bezpečnostního sboru lze analogicky vztáhnout na služební poměr ve státní službě. Z uvedeného jasně vyplývá, že služební poměr je koncipován jako smluvní závazek k České republice, v němž příslušníci bezpečnostního sboru vykonávají službu.⁵ Služební poměr příslušníka bezpečnostního sboru je stejně jako služební poměr státních zaměstnanců považováno za celoživotní povolání, jenž je podle ustanovení § 9 zákona o služebním poměru rozdělen do dvou etap – služebního poměru na dobu určitou v trvání tří let a služebního poměru na dobu neurčitou.

3 TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. Olomouc: Anag, 2009. ISBN 978-80-7263-541-2; s. 17.

4 CHROBÁK, Jiří, et al. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-539-2; s. 2.

5 TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. Olomouc: Anag, 2009. ISBN 978-80-7263-541-2; s. 205.

1.4. Škoda

Právní systém v České republice je uskupen do několika odvětví, které škodu popisují různými způsoby. Se škodou se lze setkat v občanském právu, obchodním právu, trestním právu nebo v právu pracovním.

Občanské právo rozlišuje újmu majetkovou a újmu nemajetkovou. Vzniklá škoda se nahradí uvedením do předešlého stavu. Pokud to není možné, anebo požádá-li o to poškozený, hradí se škoda v penězích. Při vzniku nemajetkové újmy vzniká povinnost odčinit újmu přiměřeným zadostiučiněním. Zadostiučinění se poskytuje v penězích, nezajistí-li jeho jiný způsob skutečné a dostatečně účinné odčinění způsobené újmy.⁶ Hradí se vždy škoda skutečná, která vznikla zmenšením majetkového stavu poškozeného, jenž vznikla v příčinné souvislosti se škodnou událostí.⁷ Stejně tak se obchodní právo řídí občanským zákoníkem v případě vzniku škody, neboť byl obchodní zákoník č. 513/1991 Sb. v roce 2014 zrušen a právní úprava závazkových vztahů byla přesunuta do nového, stávajícího občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. v posledním znění (dále jen „občanský zákoník“). Trestní právo rozlišuje škody majetkové⁸, nemajetkové újmy, škody na zdraví a morální škody.

Škodu v pracovněprávních vztazích lze popsat jako majetkovou újmu, která se dá vyčíslit v penězích a dále jako újmu na zdraví, nebo-li odčinění fyzické bolesti, případně zhoršení při společenském uplatnění pracovníka, chápáno jako satisfakci, což koresponduje se vztahy ve služebním poměru při náhradě škody.⁹ Z tohoto výčtu je patrné, že se rozeznává škoda věcná, která obnáší zpravidla škodu na věcech, ušlý služební příjem, ale i rovněž náklady na obstarávání prací v domácnosti najatou osobou, a to v tom případě, pokud je příslušník v důsledku

6 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v posledním znění; § 2951.

7 BIČOVSKÝ, Jaroslav a Milan HOLUB. *Náhrada škody v občanském, obchodním, správním a pracovním právu*. Praha: Linde Praha a. s., 1995. ISBN 80-85647-53-2; s. 33.

8 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění; § 138 - hranice výše škod.

9 BĚLINA, Miroslav a Jan PICHRT. *Pracovní právo*. 7 dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-667-8; s. 317.

služebního úrazu nemůže konat. Dále se rozeznává újma spočívající v poškození zdraví, kde lze poskytnout pouze tzv. satisfakci, známé jako zadostiučinění.¹⁰

1.5. Zavinění

Důležitým prvkem pro vznik odpovědnosti je zavinění. Zákon o služebním poměru ani občanský zákoník pojem zavinění blíže nespecifikuje. Z tohoto důvodu se lze zaměřit na vymezení v trestním zákoníku, který používá totožné termíny. Trestní právo hmotné definuje zavinění jako vnitřní psychický vztah pachatele trestného činu k porušení nebo ohrožení zájmu chráněnému trestním zákoníkem, který je vyvolaný způsobem uvedeným v trestním zákoníku¹¹ Rozlišuje dvě formy zavinění:

- a) Zavinění úmyslné (dolozní), které zahrnuje úmysl přímý (dolus directus) a úmysl eventuální (dolus eventualis) a tzv. srozumění.
- b) Zavinění z nedbalosti (kulpózní), které zahrnuje nedbalost vědomou a nedbalost nevědomou.¹²

Zákon o služebním poměru úmysl přímý analogicky vztahuje k § 15 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb. trestního zákoníku v posledním znění (dále jen „trestní zákoník“) a pojímá jej tak, že příslušník chtěl svým jednáním způsobit škodu a úmysl nepřímý tak, že příslušník věděl, že svým jednáním může škodu způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn. Srozumění analogicky vztahuje k § 15 odst. 2 trestního zákoníku a popisuje tak, že se jedná o smíření příslušníka s tím, že může způsobit škodu. Dle rozsudku Nejvyššího soudu vedeným pod sp. zn. 21 Cdo 4956/2015 ze dne 15. 04. 2006 u nepřímého úmyslu, se kterým byl příslušník srozuměn lze vyvozovat to, že nepočítal s žádnou určitou okolností,

10 TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. akt. a rozš. vyd.*, Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; s. 358.

11 SOLNAŘ, V. *Systém československého trestního práva. Základy trestní odpovědnosti*. 1. vyd. Praha: Academia, 1972, s. 27 In. NOVOTNÝ, František et al. *Trestní právo hmotné*. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-677-4; s. 125.

12 NOVOTNÝ, František et al. *Trestní právo hmotné*. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-677-4; s. 126-127.

kteřá by mohla způsobenému následku zamezit. Tento následek však bral v potaz a dokázal si ho představit jako možný, bez ohledu na to, jestli šlo o jeho vlastní zásah, nebo zásah jiné osoby.

Škodu z nedbalosti zákon o služebním poměru vztahuje analogicky k § 16 trestního zákoníku a popisuje tak, že při vědomé nedbalosti bude škoda spáchaná takovým jednáním příslušníka, kdy příslušník věděl, že může způsobit škodu, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že ji nezpůsobí a při nevědomé nedbalosti popisuje tak, že příslušník nevěděl, že svým jednáním může škodu způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl.

Složka vědění (intelektuální) je shodným prvkem pro vědomou nedbalost a nepřímý úmysl, což neplatí pro složku volní, která je zahrnuta pouze v úmyslu nepřímém. Při vědomé nedbalosti příslušník spoléhá na to, že škodlivý následek nezpůsobí. Sám si uvědomuje, že může způsobit škodlivý následek, avšak není jeho záměrem jej způsobit, s čímž není ani srozuměn. Posuzování vědomé nedbalosti a přímého úmyslu podléhá hodnocení důvodů způsobeného následku, a to i v případě reálně způsobilých podmínek, které by mohly být reálně za jiné situace. Rozhodně se nelze spolehnout na náhodu. Příslušník, který spoléhá jen na „šťastnou“ náhodu, nejedná v nedbalosti vědomé, ale v úmyslu eventuálním.

Schopnost posouzení důsledků při kontrole jednání příslušníka je určujícími předpoklady pro stanovení formy zavinění, což je důležité zejména ke stanovení náhrady škody, přičemž úmyslné škodlivé jednání je přísněji sankcionováno než jednání nedbalostní.¹³

13 CHROBÁK, Jiří, et al. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-539-2; s. 221-222.

2. Právní odpovědnost za způsobenou škodu

Právní odpovědnost má různé formy. V právním systému lze rozpoznat odpovědnost ústavní, správněprávní (administrativní), soukromoprávní (civilní), trestní, mezinárodněprávní. Společným znakem pro všechny odpovědnosti je povinnost strpět zákonem stanovenou újmu v případě porušení povinnosti, což není jediným znakem, avšak pro odpovědnost nejvýraznějším.¹⁴ Právní odpovědnost funguje na principu porušení primární právní odpovědnosti, čímž vznikne nová odvozená sekundární povinnost sankční povahy. Služební poměr je založen na vztahu nadřízenosti a podřízenosti, přičemž právní úprava odpovědnosti zakládá příslušníkům výhodné postavení oproti bezpečnostnímu sboru, při jejich nerovném postavení subjektů typického pro pracovněprávní vztah.¹⁵ Jednou z definicí právní odpovědnosti může být strpění následků za porušení povinnosti, jenž ukládají právní normy v rámci odpovědnostního vztahu. Obsahem právní odpovědnosti jsou předvídané právní následky s prvkem státního donucení. Rozlišují se dvě formy právní odpovědnosti. Objektivní odpovědnost důsledku protiprávního stavu a subjektivní odpovědnost projevem vnitřní vůle (zavinění).¹⁶ V právní teorii se objevily dvě rozdílné koncepce odpovědnosti. Dle V. Knappa je odpovědnost považována za hrozbu sankcí. To znamená, že se odpovídá za splnění povinnosti, nikoliv za to, že nedošlo ke splnění povinnosti. Dle zastánce této teorie vzniká odpovědnost společně se vznikem povinnosti, která s ní trvá skrytě až do porušení povinností. Dle Š. Luby je odpovědnost považována za samotnou sankci, která následuje po porušení práva, kdy teorie našla své opodstatnění v praxi.¹⁷

14 KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 1995. ISBN 80-7179-028-1; s. 200-201.

15 TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. akt. a rozš. vyd., Olomouc : Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; s. 356.

16 GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009; s. 159-161. In. Hůrka, Petr et al. *Pracovní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-316-2; s. 406.

17 BĚLINA, Miroslav a Jan PICHRT. *Pracovní právo*. 7. dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-667-8, s. 311.

2.1. Předpoklady odpovědnosti

Mezi předpoklady odpovědnosti patří vznik škody, jenž způsobil zaměstnanec při *porušení právních povinností*, je v *příčinné souvislosti mezi vznikem škody a porušením právních povinností a zavinění* ve formě úmyslu, nebo nedbalosti.¹⁸

*„Právní povinností se rozumí nutnost, vyplývající bezprostředně nebo zprostředkovaně pro právní subjekty z právních norem, chovat se určitým způsobem pod hrozbou sankce.“*¹⁹

Porušení právní povinnosti má dvě formy. Formu komisivní, jenž spočívá v porušení právního pravidla chování a jednání, nebo v porušení zákazu určitého chování. Dále formu omisivní, která spočívá v porušení pravidla chování a jednání, nebo porušení příkazu určitého chování. Porušením právní povinnosti dochází k právním následkům, které má dva společné cíle k nápravě, a to minimalizovat případy porušení právní povinnosti, nebo napravit již nežádoucí stav.²⁰

2.2. Funkce odpovědnosti

Pracovněprávní vztahy jsou zahrnuté odpovědností za způsobenou škodu, jenž plní funkci:

- **preventivní:** působení zaměstnavatele na zaměstnance, aby respektovali a dodržovali pracovněprávní povinnosti, čímž by mělo docházet k předcházení vzniku škod. Vedoucí pracovník provádí kontroly směřující k dodržování náplně pracovní činnosti tak, aby nedocházelo k jejímu vybočení. Dále provádí kontrolu věcí, které zaměstnanci vnášejí a odnášejí od zaměstnavatele, případně provádí jejich prohlídky. Při kontrole musí zaměstnavatel ctít zákon nejvyšší právní síly č. 2/1993, listinu základních práv a svobod v posledním znění („dále jen listina

18 BĚLINA, Miroslav a Jan PICHRT. *Pracovní právo*. 7 dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-667-8; s. 319.

19 GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 6. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-454-1; s. 151.

20 GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 6. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-454-1; s. 162.

základních práv a svobod“), zejména ochranu svobody a lidskou důstojnost zaměstnanců. Osobní prohlídky provádí výhradně osoba stejného pohlaví. Prevenční povinnost je rovněž i na straně zaměstnanců, kteří si musí počínat tak, aby nedocházelo ke škodám. Tzn. upozorňovat, ohlašovat zaměstnavateli nedostatky s povinností zakročit při odvrácení škody, pokud však není zaměstnanec vystaven újmě na zdraví.

- **reparační:** Odčinění škody na majetku účastníků pracovněprávního vztahu ve formě náhrady, kdy je zejména kladen důraz u náhrady škody, kterou způsobí zaměstnavatel zaměstnanci. Náhrada škody nesmí zaměstnance existenčně zlikvidovat, proto je rozsah náhrady škody vždy ze zákona limitován. V tomto případě má smysl zaměřit se na funkci preventivně výchovnou tak, aby si zaměstnanec uvědomil své jednání s tím, jak se má chovat do budoucna.

- **sankční:** Postih za porušení povinnosti, nebo nezabránění škodní události.²¹

Pojem sankce nemá však působit odstrašujícím dojmem. Z psychologického hlediska by měla působit samotná právní norma jako celek, jenž ukládá povinnosti, které je potřeba dodržovat. V trestním právu je prokázáno, že zpříšňování sankce má mnohdy za následek porušování práva z hlediska vytváření antiprávních systémů, jejichž úkolem je vynalézat způsob, jak se hrozící sankci vyhnout.²²

2.3. Druhy odpovědnostních vztahů

Dle právní úpravy existují dva druhy odpovědnostních vztahů. Je jím odpovědnost zaměstnance, jenž způsobí škodu zaměstnavateli a naopak odpovědnost zaměstnavatele, který způsobí škodu zaměstnanci. Zaměstnanec z jeho náplně pracovní činnosti, nebo v přímé souvislosti s ní a může být odpovědný pouze za škodu, kterou svým jednáním zavinil. Při společné odpovědnosti uvedených subjektů za škodu způsobenou porušením jejich

21 ŠTANGOVÁ, Věra. K právní úpravě náhrady škody v pracovním právu. *Právo a zaměstnání*. 1996, č. 10, s. 9-10. ISSN 1211-1139.

22 KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 1995. ISBN 80-7179-028-1; s. 36-37.

povinností dochází k poměrnému omezení odpovědnosti zaměstnance. Je tak oproti svému zaměstnavateli lépe chráněn, což plyne z pracovněprávních předpisů. Jednotlivými druhy odpovědností se bude tato práce zabývat konkrétněji dle zákona o služebním poměru. Pro přehled lze uvést, že těmito druhy, podle pracovního práva, je obecná odpovědnost, odpovědnost za nesplnění povinnosti k odvrácení škody, odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, které je zaměstnanec povinen vyúčtovat a odpovědnost za ztrátu svěřených předmětů.

Naopak zaměstnavatel je odpovědný k úhradě škody v plném rozsahu vůči zaměstnanci, která mu vznikla při plnění činností vyplývajících ze zaměstnaneckého vztahu nebo v přímé souvislosti s nimi. Oproti zaměstnanci u zaměstnavatele není vyžadováno naplnění zavinění. Odpovědnost za škodu je v tomto případě vždy objektivní. Odpovědnost zaměstnavatele za způsobenou škodu zaměstnanci nastává i při porušení povinnosti spoluzaměstnance, ba dokonce třetí osoby. Plná odpovědnost však neplatí, pokud škodu zavinil rovněž poškozený. Mezi druhy těchto odpovědnostních vztahů patří obecná odpovědnost, odpovědnost zaměstnavatele za škodu při pracovních úrazech a nemocech z povolání, odpovědnost za škodu vzniklou zaměstnanci při odvrácení škod a odpovědnost za škodu na odložených věcech.²³

23 Hůrka, Petr et al. *Pracovní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-316-2; s. 418.

3. Odpovědnost příslušníka bezpečnostního sboru za způsobenou škodu právními skutečnostmi ze zákona dle § 95 až § 97

3.1. Předcházení škodám a odpovědnosti

Na úvod této kapitoly je na místě nejprve vysvětlit jakými subjektivními právy disponují oprávněné subjekty, které mají v rámci svých povinností škodám předcházet, tak aby pokud možno odpovědnost vůbec nenastala.

3.1.1. Povinnosti a oprávnění bezpečnostního sboru při předcházení škodám

Část 7 zákona o služebním poměru upravuje právní nároky spojené s náhradou škody. Hned v úvodní hlavě (I) jsou v § 93 bezpečnostnímu sboru uloženy povinnosti a přiřazena práva, jež jsou výrazem preventivně výchovné funkce odpovědnosti za škodu, tak aby se předešlo vzniku odpovědnosti. Jsou rozdělené ve dvou odstavcích.

Odstavec 1 ukládá bezpečnostnímu sboru povinnosti vytvářet příslušníkům vhodné podmínky eliminující vzniku škod. Při zjištění závad je jeho povinností učinit vhodná opatření k jejich odstranění. Další povinností je kontrola příslušníků při plnění jejich služebních úkolů, aby se předešlo vzniku škod.

V odstavci 2 jsou uvedena oprávnění bezpečnostního sboru. V rámci ochrany majetku je bezpečnostní sbor oprávněn provádět kontroly v nezbytném rozsahu věci, které příslušníci vnášejí do míst nebo vynášejí z míst, kde vykovávají službu. Dále je oprávněn provádět prohlídky příslušníků a jejich věcí. Vykonávat kontrolu mohou i bezpečnostní agentury, které mají smluvní vztah uzavřený s bezpečnostním sborem. Kontrola spočívá v běžných kontrolách příručních zavazadel a dopravních prostředků. Osobní prohlídky jsou prováděny pouze při podezření z odcizení věci, které mohou provádět pouze osoby stejného pohlaví. Uvedené oprávnění lze analogicky vztáhnout k ustanovení § 111 písm. c) zákona o policii, které upravuje prohlídku osob mimo jiné i v § 35 stejného zákona. Výkon tohoto oprávnění musí být v souladu s právními předpisy o ochraně osoby. Je nutné, aby bezpečnostní sbor při aplikaci tohoto oprávnění rovněž respektoval zákon nejvyšší právní síly, kterým je základní listina práv a svobod, přičemž v článku 10 garantuje každému právo na zachování lidské důstojnosti.

Vzhledem k tomu, že příslušník bezpečnostního sboru je ve státně zaměstnaneckém vztahu k bezpečnostnímu sboru jsou postupy při předcházení škodám omezeny pouze na povinnosti a oprávnění dle zákona o služebním poměru. Je nutné podotknout, že příslušník není pachatel trestné činnosti, proti kterému by se postupovalo podle jiných právních předpisů. Předmětné ustanovení má jasný účel, předcházet škodám, které jsou jedním ze základních pilířů odpovědnostních vztahů. Například oprávnění spočívající v kontrole je omezeno pouze na případy s možností neoprávněného vynášení věcí, které vlastní bezpečnostní sbor, vnášení věcí, které by mohly zapříčinit škodu. Prohlídka příslušníků a jejich věcí je rovněž omezena jen na zjištění možného původu vzniku škody. Kontrola a prohlídka je prováděna za součinnosti příslušníka a to v nezbytném rozsahu. Lze provést kontrolu věcí příslušníka bez jeho vědomí, například za situace, kdyby hrozilo nebezpečí z prodlení vedoucí ke vzniku škody.²⁴

3.1.2. Povinnosti příslušníka při předcházení škodám

Ustanovení § 94 zákona o služebním poměru příslušníkovi ukládá povinnosti, jež jsou výrazem preventivně výchovné funkce odpovědnosti za škodu tak, aby se zabránilo vzniku odpovědnosti. Jsou rozděleny do tří odstavců.

Odstavec 1 ukládá příslušníkovi generální (všeobecnou) povinnost vykonávat službu tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku bezpečnostního sboru a k bezdůvodnému obohacení. Vychází se z obecných zkušeností, které mohou vést ke vzniku škody. Tak aby se předešlo těmto škodám, je povinností příslušníka, aby se v průběhu celého služebního poměru vyvaroval situacím vedoucím ke vzniku škodných událostí. Bezpečnostnímu sboru poskytuje prevenční povinnost do jisté míry ochranu. Z hlediska sekundární ochrany majetku rovněž tato povinnost poskytuje ochranu jiným osobám, pokud dojde k situaci, kdy přijdou v kontakt s příslušníky ve výkonu služby. Při nedodržení zásad obecné prevence dochází k porušení právní povinnosti a v případě vzniku

²⁴ TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. akt. a rozš. vyd.*, Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; s. 361.

škody k obecné odpovědnosti za škodu dle § 95 zákona o služebním poměru. Bezdůvodným obohacím nastává postup dle § 213 zákona o služebním poměru. Hrozí-li škoda, je příslušník povinen na ní upozornit vedoucího pracovníka. Dané ustanovení nekonkretizuje poškozené subjekty, ale z povahy věci jsou to všechny osoby, kterým může vzniknout škoda v jakékoliv formě.

Dle odstavce 2 je příslušník povinen zakročit, je-li třeba neodkladného zákroku k odvrácení škody, která hrozí bezpečnostnímu sboru. Povinnost zakročení bez prodlení je podstatná z hlediska urychleného jednání k zabránění vzniku škody v momentech, kdy už žádným jiným možným způsobem nejde zabránit hrozícímu nebezpečí. Od povinnosti k zakročení příslušníka lze upustit, brání-li mu v tom důležitá překážka. Takovou překážkou může být plnění neodkladného služební úkolu, nedostatek odborných znalostí a dovedností k obsluze stroje, zařízení, či dopravního prostředku, jenž je potřeba využít k odvrácení škody. Pokud mu v tom však nebránila důležitá překážka a nesplnil svojí ohlašovací povinnost, nezakročil k odvrácení škody, bude odpovědný k náhradě škody podle § 95 odst. 4 zákona o služebním poměru. Podle § 95 odstavce 5 téhož zákona je příslušník zproštěn odpovědnosti za způsobenou škodu, která hrozila bezpečnostnímu sboru nebo přímo ohrožovala osoby na životech a zdraví s podmínkou, pokud tento stav sám nevyvolal úmyslným jednáním a při odvrácení škody dbal na přiměřenost postupu.²⁵

Odstavec 3 doplňuje odst. 2, kdy je rovněž dána oznamovací povinnost příslušníka při zjištění nezabezpečení podmínek, o kterých se dověděl při výkonu služby.

Pokud však příslušník poruší jednu z uvedených povinností, jenž mu zákon ukládá, bude odpovědný k náhradě škody buď dle obecné odpovědnosti, nebo zvláštní odpovědnosti. V případě odpovědnosti příslušníka za škodu, která byla způsobena bezpečnostnímu sboru, dle ustanovení § 95 až 97 zákona o služebním poměru, je zásadně stanovené, že se jedná o odpovědnost subjektivní, která je

25 TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. akt. a rozš. vyd.*, Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; s. 362-363.

čistě budována na principu zavinění. Zavinění se může projevit ve dvou formách. Jednak zavinění, jenž se musí prokazovat, a zavinění presumované, nebo-li předpokládané. Pokud se bezpečnostní sbor stane poškozeným subjektem u prokazovaného zavinění, je jeho úlohou prokázat všechny znaky skutkové podstaty, což zahrnuje i samotnou subjektivní stránku skutkové podstaty odpovědnosti. Komentovaná úprava nazývá tento postup tzv. nedílným důkazním břemenem. Je-li však skutková podstata obsažena presumovaným zaviněním, je bezpečnostní sbor omezen pouze na dělenou důkazní povinnost, pod čímž si lze představovat prokazování jen některých znaků skutkové podstaty. Znaky zavinění a kauzálního nexu se předpokládají. Za těchto okolností je příslušník zatížen důkazním břemenem, což lze chápat negativně, neboť může prokázat, že jednal nezaviněně, čímž se pak ospravedlní z povinnosti způsobenou škodu nahradit, známé pod pojmem exkulpace. Zákon o služebním poměru v hlavě II dělí odpovědnost na obecnou a zvláštní, o čemž bude pojednáno v následujících podkapitolách.²⁶

3.2. Obecná odpovědnost k náhradě škody

Skutková podstata obecné odpovědnosti příslušníka za způsobenou škodu je uvedena v § 95 zákona o služebním poměru a rozdělena do pěti odstavců. Celé paragrafové znění uvedeného ustanovení je součástí přílohy č. 1. Služební funkcionář se řídí zásadou, při níž je povinen požadovat náhradu škody, kterou příslušník způsobil. Tato zásada může vyvolávat určité pochybnosti, neboť není v zákoně o služebním poměru výslovně stanovena. Je nutné jí dovozovat z uvedeného ustanovení a rovněž ze zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů v posledním znění.²⁷

Odstavec 1 se vztahuje ke vzniku odpovědnosti naplněním předpokladů v její skutkové podstatě. Prvním předpokladem dle zákona o služebním poměru je

26 TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. akt. a rozš. vyd.*, Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; s. 363-364.

27 TOMEK, Petr. Obecně o odpovědnosti za škodu ve služebním poměru. *Právo a zaměstnání*. 2005, č. 7-8, s. 16. ISSN 1211-1139.

vznik škody v majetkové sféře bezpečnostního sboru, kterou lze objektivním posouzením vyčíslit penězi. Musí se jednat o způsobenou škodu, kterou lze odčinit penězi nebo uvedením do původního stavu. Při vzniku škody dochází ke snížení majetku bezpečnostního sboru. Například při poškození služebního vozidla nebo při zaplacení případné pokuty nebo jiné sankce uložené bezpečnostnímu sboru, za niž je odpovědný příslušník. V případě nedbalostního jednání, hradí příslušník bezpečnostnímu sboru pouze přímou škodu. Dalším předpokladem je **porušení povinnosti** příslušníka při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ní. Předpokladem této odpovědnosti je, že musí nastat při plnění služebních úkolů, které pro příslušníka vyplývají z popisu a náplně služebních činností zastávaného místa, jenž vznikají v přímé souvislosti s výkonem služby, nedodržením právních předpisů, nebo rozkazů. Definice přímé souvislosti je rozvedena v § 100 odstavec 2 zákona o služebním poměru, která uvádí: *„Za úkon v přímé souvislosti s výkonem služby se považuje úkon, který je k výkonu služby potřebný nebo který je během služby obvyklý anebo nutný, je konaný před počátkem služby nebo po jejím skončení a v době přestávky na jídlo a oddech konané v objektu bezpečnostního sboru. Za takový úkon se nepovažuje cesta do služby a zpět, stravování, ošetření, popřípadě vyšetření ve zdravotnickém zařízení ani cesta k němu a zpět, jestliže není konána v objektu bezpečnostního sboru. Vyšetření ve zdravotnickém zařízení provedené na rozkaz služebního funkcionáře nebo ošetření při první pomoci včetně cesty k němu a zpět je považováno za úkon v přímé souvislosti s výkonem služby“*²⁸. Dalším předpokladem je **zavinění** na straně příslušníka. Zavinění lze chápat a definovat z psychologického hlediska, jako vnitřní vztah příslušníka směřující k následku, které se projevuje ve formě úmyslu nebo nedbalosti. Posledním předpokladem, na který zákon o služebním poměru klade důraz, je **příčinná souvislost** mezi porušením povinnosti a vznikem škody. Zde je nutné následek zkoumat izolovaně a sledovat společně s příčinami, které jsou důležité pro vznik odpovědnosti za způsobenou škodu. V trestním právu

28 Zákon č. 361/2003 Sb., zákon o služebním poměru v posledním znění; § 100 odstavec 2.

se hovoří o zásadě umělé izolace jevu, která je postavena na obdobném principu.²⁹

Druhý odstavec ukládá příslušníkovi povinnost nahradit škodu s variantami náhrad a způsob určení hodnoty poškozené nebo ztracené věci. Pojem škoda z obecného hlediska je předmětem výkladu základních pojmů této práce. Z tohoto ustanovení je patrné, že náhrada škody úhradou v penězích je primárním způsobem, bezesporu upřednostňovaným před formou uvedení věci do předešlého stavu, u kterého musí služební funkcionář vyjádřit svůj souhlas. Je zřejmé, že zákonodárci měli pro takovou právní úpravu dobrý důvod. Zřejmě tím měli na mysli, že v některých situacích při uvádění věci do předchozího stavu je spojeno s možnými komplikacemi a časovou náročností proveditelnosti, neboť vždy není možné dosáhnout plné funkčnosti věci nebo její kompatibility s jinými předměty, či systémy. Při určování hodnoty věci se uplatňuje amortizace, nebo-li postupné snižování hodnoty věcí vzhledem k jejich opotřebením nebo provozu. V policejní praxi se nechávají provádět odborná ohodnocení, při stanovení výše škody, přičemž je důležitá hodnota věcí v době poškození nebo ztráty v závislosti na druhu a míře jejich opotřebením.³⁰

V odstavci 3 se přihlíží k míře zavinění příslušníka při určení výše náhrady škody. Zavinění se může vyznačovat jednáním z nedbalosti, ale i jednáním z úmyslu. Pokud byla škoda způsobena nedbalostním jednáním, je příslušník odpovědný za skutečnou škodu a jejíž náhrada nesmí přesáhnout výši čtyřapůlnásobku jeho průměrného měsíčního služebního příjmu. Při určování průměrného měsíčního výdělku se postupuje obdobným způsobem, jako je tomu tak v zákoníku práce v § 261 a § 262. Průměr se zjišťuje ze složek tvořící služební příjem, které jsou taxativně uvedeny v § 113 zákona o služebním poměru. Pokud se však prokáže, že se příslušník dopustil úmyslného jednání v důsledku opilosti

29 TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. akt. a rozš. vyd.*, Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; s. 364-366.

30 TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. akt. a rozš. vyd.*, Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; s. 365-367.

nebo zneužití jiných návykových látek, je nucen uhradit celou způsobenou škodu a omezení výše náhrady škody podle tohoto ustanovení přestává platit. Výše náhrady škody je zde jasně rozdělena mezi formy jednání, což je logické i vzhledem ke společenské škodlivosti a postavení příslušníka bezpečnostního sboru, jenž je vázán příslušným etickým kodexem.

Odstavec 4 ukládá příslušníkovi povinnost podílet se na náhradě škody, která byla způsobena bezpečnostnímu sboru, pokud nesplnil povinnost zakročit proti hrozící škodě, nebo na ní upozornit. Vzhledem k tomu, že se jedná o omisivní delikt, za který je příslušník odpovědný, je možné požadovat po příslušníkovi náhradu škody ve výši nepřesahující trojnásobek jeho průměrného služebního příjmu. Je nutné rozlišovat nesplnění povinnosti k odvrácení škody od vzniku přímé škody při porušení povinnosti. Pokud příslušník způsobil bezpečnostnímu sboru škodu tím, že nezakročil proti hrozící škodě nebo jí neoznámil, nemůže být odpovědný podle odstavce 1 při nesplnění povinnosti k odvrácení téže škody. Zákoník práce v § 251 vyžaduje k naplnění odpovědnosti zavinění, ve formě nedbalosti vědomé. Naproti tomu zákon o služebním poměru připouští spáchání uvedeného jednání ve formě nedbalosti nevědomé. Je nutné, aby služební funkcionář každý případ posuzoval individuálně a při stanovení výše náhrady škody přihlédl k okolnostem případu v rozsahu přiměřeném, zejména k okolnostem, které bránily příslušníkovi škodě zabránit nebo hrozící škodu oznámit.³¹

Odstavec 5 upravuje podmínky jednání příslušníka, za jejichž naplnění je zproštěn veškeré odpovědnosti za způsobenou škodu. Podstatou ustanovení dle písmena a) uvedeného odstavce je riziko příslušníka spojené s výkonem služby, jenž není právními předpisy vymezeno. Z podstaty věci se jedná o situace, při kterých může být způsobena škoda na majetku v důsledku služebního zákroku příslušníka, jenž je svázán povinností tento zákrok dokončit. Definicí rizika pro tyto účely lze chápat jako možnost negativní odchylky od žádoucího výsledku. Jakýkoliv případ spojený s tímto rizikem je nutno zkoumat a posuzovat

31 CHROBÁK, Jiří, et al. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-539-2; s. 224-225.

individuálně. Příslušník není odpovědný za riziko, i přesto, že škoda vznikla ve formě vědomé a nevědomé nedbalosti. Úmyslně způsobená škoda není spojena s rizikem řádného výkonu služby. Písmeno b) uvedeného odstavce uvádí situaci, která je motivována vyšší právní jistotou při zákroku příslušníků proti nebezpečným pachatelům a živelným pohromám. Nelze vyžadovat odpovědnost příslušníka za škodu, kterou způsobil při odvrácení nebezpečí hrozícího životu nebo zdraví nebo škody hrozící majetku, pokud tento stav nevyvolal sám úmyslným jednáním a počínal si při tom přiměřeně k okolnostem a povaze uvedeného jednání. Z uvedeného ustanovení vyplývá, že jakákoliv situace spojena s tímto ustanovením je na pečlivém posouzení služebního funkcionáře a je nutné se těmito případy objektivně zabývat, tak jako je tomu například při posuzování znaků krajní nouze, nebo nutné obrany v trestním právu.³²

3.3. Zvláštní odpovědnost k náhradě škody

Zvláštní odpovědnost, která je uvedena v zákoně o služebním poměru, konkrétně v § 96 (Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, které je povinen příslušník vyúčtovat) a § 97 (Odpovědnost za ztrátu svěřených předmětů) je odpovědností zpřísněnou, v jejíž konstrukci je obsažena presumpce viny s možností se zprostit odpovědnosti zavinění, ať už zcela nebo zčásti. Důkazní povinnost je dělená mezi bezpečnostní sbor a příslušníka v negativním smyslu, který může nebo musí prokázat, že škodu podle ustanovení o zvláštní odpovědnosti nezavinil.³³ Celé paragrafové znění zvláštní odpovědnosti je součástí přílohy č. 1.

3.3.1. Za schodek na svěřených hodnotách, které je povinen příslušník vyúčtovat

Ustanovení § 96 zákona o služebním poměru umožňuje služebnímu funkcionáři vydat rozhodnutí spojené se vznikem odpovědnosti za schodek na

32 JAKUBKA et. al. *Zákoník práce a související právní předpisy s komentářem*. 3. akt. Vyd., Olomouc: Anag, 2003; s. 242 In. TOMEK, Petr a Karel NOVÝ. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-71-7; s. 261.

33 TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. akt. a rozš. vyd., Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; s. 373-375.

svěřených hodnotách, které je povinen příslušník vyúčtovat. Vznik odpovědnosti příslušníka je založen na porušení povinnosti spočívající ve svědomitém a řádném pečování o jemu svěřené hodnoty ze strany bezpečnostního sboru, kdy příčinná souvislost mezi porušením povinnosti a schodkem se presumuje. Ustanovení této zvláštní odpovědnosti má pět odstavců, ve kterých jsou zahrnuté předpoklady pro vznik odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách. Prvním předpokladem je ustanovení příslušníka na služební místo, jenž je vázána povinností si převzít hodnoty, které je příslušník povinen vyúčtovat. Dalším předpokladem je vznik škody ve formě schodku na svěřených hodnotách a posledním předpokladem je vznik zavinění příslušníka, které se předpokládá a bezpečnostní sbor je nemusí příslušníkovi prokazovat.

V 1 odstavci je uvedena odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, která je v podstatě založena na jednostranném ujednání bezpečnostního sboru vůči příslušníkovi, který je vázán povinností si tyto hodnoty převzít k zastávanému služebnímu místu, na které byl ustanoven s následnou povinností tyto věci vyúčtovat. Zaměstnanec v pracovněprávním poměru má tento závazek vůči zaměstnavateli sjednanou dohodou o odpovědnosti za svěřené hodnoty. Sepsaná a podepsaná náplň práce na daném služebním místě je určujícím důvodem pro trvání odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách. Je nutností opětovně zmínit pracovní poměr, neboť tento závazek by v případě služebního poměru, mohl značně komplikovat a ohrozit zájem služby při kariérním obsazování služebních míst. Mohlo by se tak stát, že kdyby příslušník nesjednal, nebo vypověděl dohodu, došlo by k jeho převelení na jiné služební místo, nebo by byl případně zařazen do zálohy pro přechodnou dobou nezařazení. Aby došlo k předejití této situace, je důležité klást důraz na vymezení odpovědnosti v sepsané náplni služební činnosti vztahující se k služebnímu místu, jenž by měla rovněž obsahovat okruhy hodnot, které byly příslušníkovi svěřeny k vyúčtování.

Svěřenými hodnotami při ujednání hmotné odpovědnosti mohou být pouze předměty, které jsou určeny k obratu nebo oběhu, s nimiž příslušník po celou dobu služby nakládá. Těmito hodnotami jsou hotovosti, ceniny, materiálové zásoby, zboží, které může být i přepravované a jiné hodnoty k následnému vyúčtování. Z této hmotné odpovědnosti jsou vyloučeny základní prostředky, jako

jsou služební vozidla a inventární předměty, které spadají do kategorie svěřených předmětů.³⁴

Zjištěný rozdíl mezi skutečným stavem svěřených hodnot a mezi účetními údaji představuje **schodek**, jenž vyjadřuje skutečnost, že hodnoty chybí. Při uplatnění odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách musí být jasně prokázáno, že k němu skutečně došlo zaviněným jednáním s doložením písemného potvrzení o převzetí svěřených věcí.³⁵ Dle interních předpisů bezpečnostních sborů, schodek nastane při ztrátě, zničení, odcizení svěřených hodnot, pokud však bezpečnostní sbor splnil povinnost zajistit příslušníkovi podmínky vhodné pro výkon služby.

Odstavec 2 příslušníkovi přisuzuje možnost vyvinění (exkulpace) z odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách, přičemž z uvedeného ustanovení plyne, že oba uvedení účastníci řízení (příslušník a bezpečnostní sbor) jsou zatíženi důkazním břemenem. Příslušník je zatížen prokazováním své nevinny v důsledku vzniklého schodku, nebo jeho části, přičemž může poukázat na nedostatky spočívající například v nezabezpečení vhodných podmínek k řádnému výkonu služby. Bezpečnostní sbor zase musí prokázat skutečnou existenci hmotné odpovědnosti opatřením zavazujících dokumentů, tak aby mohl následně vyčíslit škodu ve formě schodku. To vše ale za předpokladu, že řádně splnil své povinnosti v předcházení škodám. Pokud tomu tak není, vznik důkazní nouze naplňuje podmínky k vyvinění příslušníka.³⁶

Odstavec 3 uvádí, že příslušník, který odpovídá za schodek, je povinen uhradit škodu v plné výši, odpovídá tedy za celou skutečnou škodu.

34 TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. akt. a rozš. vyd.*, Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; s. 371-372.

35 BĚLINA, Miroslav a Jan PICHRRT. *Pracovní právo. 7 dopl. vyd.* Praha: C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-667-8; s. 321.

36 TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. Olomouc: Anag, 2009. ISBN 978-80-7263-541-2; s. 108.

Společnou odpovědnost vymezuje odstavec 4. Pokud nastane tato situace, za schodek na svěřených hodnotách bude odpovědno více příslušníků, je na každém z nich, prokázat svoji nevinu. Jestli za svěřené hodnoty bude odpovídat pouze jeden příslušník, jedná se o individuální odpovědnost. Při prokázání společné odpovědnosti se bude jednat o kolektivní odpovědnost a všichni pak mají povinnost nahradit škodu podle poměru svých hrubých příjmů. Avšak povinnost nahradit škodu dvojnásobným podílem je na straně vedoucího pracovníka, nebo jeho zástupce, kteří jsou z výkonu své funkce zatíženi vyšší společenskou a profesní odpovědností a je-li schodek tak velký, že náhrada škody výši průměrného služebního příjmu příslušníka nebude k úhradě stačit, musí vedoucí pracovník doplatit zbývající část škody. Dané ustanovení odkazuje na spoluodpovědnost se zaměstnanci v pracovním poměru nebo ve služebním poměru podle zvláštního předpisu. V tomto případě se může jednat o zaměstnance řídící se zákonem o státní službě, nebo zákoníkem práce.³⁷

Podíl kolektivní odpovědnosti je limitován v odstavci 5, jenž omezuje jednotlivé příslušníky při stanovení výše náhrady škody do výše jejich průměrného služebního měsíčního příjmu, vyjma vedoucího pracovníka a jeho zástupce, na kterých opět leží tíha zvýšené odpovědnosti za způsobenou škodu, neboť kromě jejich zvýšených podílů, jak bylo uvedeno v odstavci 4, mají povinnost uhradit zbytek náhrady škody společně dle podílu jejich průměrných služebních příjmů.

Z odstavce 6 plyne, že pokud schodek nebo jeho část byla zaviněna některým ze společně odpovědných příslušníků, hradí tento způsobený schodek příslušník podle rozsahu svého zavinění a zbytek úhrady schodku se dělí mezi všechny odpovědné příslušníky společnými podíly určenými podle poměrné části jejich dosažených hrubých měsíčních příjmů.³⁸

37 CHROBÁK, Jiří, et al. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-539-2; s. 229-230.

38 TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. akt. a rozš. vyd., Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; s. 373-374.

3.3.2. K náhradě škody za ztrátu svěřených předmětů

Další zvláštní odpovědnost příslušníka je uvedena v ustanovení § 97 zákona o služebním poměru, které má dva odstavce. Předpoklady pro vznik této odpovědnosti jsou vznik škody ztrátou svěřených předmětů, listina prokazující potvrzení svěřeného předmětu, jenž musí být příslušníkem podepsána a zavinění, které se opět presumuje.

V odstavci 1 je uvedena plná odpovědnost za ztrátu svěřených předmětů. Správní soud v rozsudku pod sp. zn. 4 Ads 53/2011-51 ze dne 3. června 2011 označil **svěřený předmět** ve smyslu dikce uvedeného zákona za jakoukoliv věc v právním slova smyslu, jejíž hodnota je vyčíslitelná v penězích, pakliže bezpečnostní sbor příslušníkovi tuto věc svěří a příslušník její převzetí písemně potvrdí. Dle rozsudku mohou být svěřenými předměty i služební průkaz s koženým pouzdem a služební funkcionář je v případě jejich ztráty oprávněn uplatňovat vůči příslušníkovi, který potvrdil svým vlastnoručním podpisem jejich převzetí, odpovědnost za ztrátu svěřených předmětů. V policejní terminologii rozčleněním do jednotlivých kategorií podle předmětné skutkové podstaty odpovídá příslušník za ztrátu součástí výstroje, výzbroje, nástrojů a jiných předmětů, které mu byly svěřeny po písemném potvrzení.³⁹

Odstavec 2 uvádí institut zproštění odpovědnosti příslušníka, neboť se opět jedná o zvláštní zpřísněnou odpovědnost příslušníka za škodu způsobenou bezpečnostnímu sboru. V této odpovědnosti je zavinění předpokládáno, což lze předjímat, při možnosti uplatnění zproštění takové odpovědnosti v plné míře nebo částečně, tak jak je obsažena v uvedeném ustanovení, tedy s možností se odpovědnosti vyvinut. Vznik takové odpovědnosti obnáší určité předpoklady, jak již bylo zmíněné v úvodu této podkapitoly a není tedy povinností bezpečnostního sboru zavinění dokazovat. Příslušník má důkazní břemeno, kterým prokazuje, že skutek ztráty se stal bez jeho zavinění. V rámci této odpovědnosti je nezbytné, aby svěřený předmět byl pouze v užívání příslušníka, čímž mu je umožněno, aby mohl

³⁹ TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. akt. a rozš. vyd.*, Olomouc : Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2, s. 375.

učinit vhodná opatření k jejich zabezpečení před ztrátou, což lze doložit písemnými zavazujícími listinnými dokumenty. Příslušník tedy odpovídá za ztrátu takových předmětů, které mu byly svěřeny k jeho osobnímu užívání. Při poškození, nebo odcizení svěřeného předmětu by nastala obecná odpovědnost dle § 95 zákona o služebním poměru. Při ztrátě svěřeného předmětu se nahlíží na skutečnou způsobenou škodu, kterou je příslušník povinen uhradit bezpečnostnímu sboru. Při zjišťování objektivní škody se musí přihlídnout k amortizaci. To znamená, že se vychází z ceny předmětu v době ztráty s přihlédnutím na míru opotřebení.⁴⁰

40 TOMEK, Petr a Karel NOVÝ. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-71-7; s. 268-269.

4. Postup před zahájením řízení o náhradě škody při odpovědnosti příslušníka bezpečnostního sboru právními skutečnostmi ze zákona dle § 95 až 97

4.1. Obecná odpovědnost při škodě na majetku bezpečnostního sboru

Autor práce provedl v rámci výzkumné činnosti k této práci své vlastní šetření na Odboru specializovaných činností Krajského ředitelství policie pro střeďočeký kraj k statistickým údajům náhrady škody příslušníků. Od příslušné pracovnice z knihy škod bylo zjištěno, že ve Střeďočekém kraji jsou nejčastěji příslušníci řešeni pro obecnou odpovědnost podle § 95 zákona o služebním poměru kvůli škodám na služebních dopravních prostředcích. Děje se tak hlavně v důsledku havárie nebo dopravní nehody a s odstupem jednoho roku mají čísla stoupající tendenci. Postupy se řídí dle závazného pokynu policejního prezidenta č. 229/2011, o služebních dopravních prostředcích v posledním znění. Při takové události je příslušník povinen neprodleně informovat o události svého nadřízeného a příslušného dopravního referenta, který provede zápis do elektronické knihy škod. Pro objektivní prošetření věci je samozřejmě vhodné, nikoliv povinně, prvotně na místo přivolat dopravní policii. Pro příslušníka rovněž platí oznamovací povinnost za stanovených podmínek dle zákona číslo 361/2000 Sb., o provozu vozidel na pozemních komunikacích v posledním znění. Hlídka dopravní policie na místě provede nezbytná šetření k objasnění stavu věci, která zahrnují pořízení fotografické dokumentace, zaměření nehody, nebo havárie, provedení odborného měření na přítomnost alkoholu v dechu, protokolární zápis o události. Tento případ dopravní policie zpracuje v systému evidence trestního řízení (dále jen „ETŘ“) a LOTUS (evidence dopravních nehod) pod svým číslem jednacím. Celý spis po zpracování je následně předán dle § 74 odst. 3 písm. a) zákona číslo 250/2016 Sb.

o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich v posledním znění (dále jen „přestupkový zákon“) ke kázeňskému řízení služebnímu funkcionáři, který rozhoduje ve věci viny ze spáchání jednání, které má znaky přestupku. Příslušník, který zavinil dopravní nehodu nebo havárii je povinen bezodkladně vygenerovat v ETŘ spis, ve kterém sepíše úřední záznam o škodní události (příloha č. 2). Dále bezprostředně po nahlášení škody pojišťovně, u které je pojištěn, doplní do spisu

číslo pojistné události, název pojišťovny a číslo pojistné smlouvy. Vedoucí pracovník nejpozději třetí pracovní den od vzniku události sepíše hlášení o škodní události (příloha č. 4) a celý spis postoupí v rámci jednacího protokolu vedoucímu automobilního oddělení, který provede vyšetřování škodní události.⁴¹

Dle zkušeností autora této práce je nejčastější příčinou dopravních nehod příslušníků je únava, která má za následek nepozornost řidiče v důsledku snížené schopnosti soustředění při řízení služebního prostředku, která pak snadno vede k defektu v dopravě. Nepříznivá aktuální personální situace v některých bezpečnostních sborech není příliš lichotivá, což lze již nazývat krizovým stavem. Vytíženost příslušníků je vůči krizi v některých sektorech enormní. Otázkou je, jak daleko takhle situace může zajít. Z hlediska předcházení škodám u příslušníků Policie České Republiky je na místě těmto zajistit vhodné podmínky k výkonu služby a pokud možno eliminovat jejich únavu. Vedoucí příslušníci by měli být důslední v rovnoměrném plánování a organizování služeb svých podřízených, zajišťovat jim pravidelná školení, kterými mohou být polygony, kde si mohou příslušníci lépe osvojit pravidla řízení vozidel v uměle vytvořených nepříznivých podmínkách. Spisová služba by měla být rovněž rovnoměrně rozvržena. Dále by měli vedoucí příslušníci dodržovat pravidla plánování služeb tak, aby nedocházelo k porušování režimu nepřetržitého volna. Z hlediska předcházení škodám je na místě doporučení autora práce **de lege feranda** o případnou legislativní změnu, či aktualizaci ustanovení § 93 zákona o služebním poměru směřující rovněž ke zvláštní odpovědnosti, kde by mohly být, s ohledem na současnou dobu, více rozvedené podmínky k výkonu služby směřující k plánování a organizování služeb, při nichž by nedocházelo ke vzniku škod, nebo alespoň provést doplnění ustanovení, které by jasně znázorňovalo mantinely, které by nešly překročit. Situace v bezpečnostních sborech je proměnlivá v čase a uvedené ustanovení by zasloužilo novelizaci. Odstavec 1 uvedeného ustanovení by mohl vypadat takto *„Bezpečnostní sbor je povinen zajišťovat příslušníkům **vhodné podmínky k zajištění řádného a bezproblémového výkonu služby, při nichž by***

41 Pokyn ředitele Krajského ředitelství policie Středočeského kraje č.3/2013, kterým se stanoví postup při evidování, hlášení a vyšetřování škodních událostí v posledním znění; čl. 12.

nedocházelo ke vzniku škod“, přičemž je povinen tyto podmínky průběžně vyhodnocovat ke zkvalitnění výkonu služby.“, což by po legislativním procesu s následným vydáváním interních předpisů v souladu s tímto obecným předpisem, mohlo vhodným způsobem usměrnit kompetentní osoby určené k plánování a organizování služby při následné kontrole dodržování podmínek vhodných pro výkon služby.

4.2. Schodek na svěřených hodnotách

Nejčastějšími svěřenými hodnotami, při jejichž vyúčtování může schodek vzniknout, je vybraná finanční hotovost oproti uloženým příkazovým blokům, čímž tak v případě její ztráty, odcizení nebo znehodnocení, může vzniknout zvláštní odpovědnost dle § 96 zákona o služebním poměru. Ze strany Ministerstva financí nebyla dle pokynu č. MF-15, o stanovení druhů příkazových bloků a o jejich evidenci v posledním znění, stanovena hodnota bloku, která však může být stanovena prostřednictvím interního předpisu. U příkazových bloků na místě zaplacených tomu tak v současné době není, což platí celoplošně od druhé poloviny roku 2016, kdy došlo k novelizaci přestupkových zákonů. Naposledy byla stanovena škoda jednoho příkazového bloku na místě zaplaceném na částku 2.000,- Kč. Každý příslušník, jenž disponuje uvedenou svěřenou hodnotou, manipuluje s ní tak, aby nedošlo k její ztrátě, odcizení nebo znehodnocení. Hmotná odpovědnost za hodnoty svěřené k vyúčtování vyplývá z popisu jeho služebního místa. Ztrátu, odcizení, poškození nebo zničení vybraných finančních prostředků, musí příslušník oznámit neprodleně svému nejbližšímu nadřízenému. Krom policistů jsou v bezpečnostních sborech další osoby ve služebním poměru, které disponují finančními prostředky, jakožto se svěřenými hodnotami. O této události příslušník sepíše v ETR opět úřední záznam o škodní události (příloha č. 2). Pokud dojde k odcizení svěřených hodnot k vyúčtování, podílí se vedoucí pracovník na opatření k objasnění skutku a je jeho povinností bezodkladně písemně v hlášení o škodní události (příloha č. 4) informovat pracovníka příslušného nákladového střediska, který vede knihu cenností s veškerými svěřenými hodnotami k vyúčtování a provede zápis do knihy škod. Tento kompetentní pracovník je následně povinen neprodleně, avšak nejpozději do 15 dnů od zjištění této události, nahlásit písemně na příslušném tiskopise Ministerstvu

financí prostřednictvím příslušného celního úřadu ztrátu, zničení či odcizení příkazových bloků se všemi jejich identifikačními údaji. Následně jsou tyto bloky odepsány z evidence organizačního článku. Na webových stránkách Ministerstva financí jsou i příslušné formuláře, které vyplní příslušný celní úřad v případě ztráty, zničení, nebo odcizení svěřených hodnot. Při jakékoliv nastalé situaci dle interního pokynu je rovněž příslušník odpovědný za kázeňský přestupek dle § 50 odst. 1, 2 zákona o služebním poměru porušením povinnosti dle § 45 odst. 1 písm. a) téhož zákona, za který mu hrozí kázeňský trest, což je podkladem pro správní orgán rozhodující o náhradě škody. Nutno podotknout, že příslušník má možnost zprostit se odpovědnosti, když prokáže, že mu bezpečnostní sbor nevytvořil vhodné podmínky pro řádné hospodaření se svěřenými hodnotami. Lze poukázat na to, že příslušník musí mít například přidělenou uzamykatelnou schránku pod dohledem dozorčí služby nebo kamerového systému a neměl by si příkazové bloky s vybranou finanční hotovostí ukládat do své šatní skříňky. Nebo v jiném případě, že ze strany vedoucího pracovníka nebyl proškolen v oblasti bezpečnosti práce. Rovněž je povinen pravidelně odvádět finanční hotovost, která podléhá pravidelným kontrolám ze strany nadřízeného.⁴²

Autor diplomové práce se přiklání k názoru autorů komentované úpravy zákona o služebním poměru JUDr. Tomka a doc. JUDr. PhDr. Zdeňka Fialy Ph.D., že by bylo vhodné zavést do zákona o služebním poměru inventarizaci, protože odvoláním ze služebního místa nebo skončením služebního poměru další odpovědnost za svěřené hodnoty zaniká. Dle názoru autorů by se dle zákona inventarizace měla provádět při ustanovení příslušníka na služební místo, při vzniku a ukončení péče o svěřené hodnoty, při odvolání příslušníka ze služebního místa a při skončení služebního poměru. Zákonná úprava v tomto smyslu by byla vhodná, ale rovněž by se, dle mého názoru, měl neustále klást větší důraz k vytváření vhodných podmínek na pracovišti (podstatných při předcházení škodám). V dnešní pokrokové době by příslušníci měli být vybaveni pomůckami,

⁴² Pokyn policejního prezidenta č. 161 ze dne 28. června 2017, kterým se upravuje postup při manipulaci s příkazovými bloky a finančními prostředky vybranými příkazem na místě v posledním znění; čl. 9.

kteřé by jim usnadnily plnění jejich služebních povinností. Bylo by vhodné všechny základní organizační články policie vybavit platebními terminály, tak aby příslušníci nemuseli neustále disponovat větším obnosem finanční hotovosti. Dále elektronickými čtečkami k podpisu elektronických příkazových bloků. Pořízení těchto technických prvků k výkonu služby by mohlo v určité míře eliminovat problémy se ztrátami svěřených hodnot. Vše je jen otázka ekonomické stránky a elektronického zabezpečení. V případě ztráty terminálu, nebo elektronické čtečky by samozřejmě také došlo ke škodě na majetku policie, která by je musela po příslušníkovi vymáhat, avšak škoda by byla soustředěna pouze do jednoho zařízení se vzdálenými daty, které by byly vždy k dohledání. Autor této práce se přiklání k názoru, že by se mnoha policistům v případě zavedení těchto technických „vymožeností“ po psychické stránce ulevilo.

4.3. Ztráta svěřených předmětů

Svěřenými předměty, které má příslušník k dispozici po celý průběh služebního poměru, mohou být služební průkaz, odznak a identifikační číslo, které chrání před poškozením, zničením, ztrátou, odcizením a zneužitím. Pokud však příslušník nedokáže tyto předměty ochránit, oznámí tuto skutečnost bez zbytečného odkladu svému nadřízenému. O této události sepíše v ETŘ opět úřední záznam o škodní události (příloha č. 2) společně s hlášením (příloha č. 3), kde vylíčí průběh události. Následně vedoucí tuto skutečnost, opět po sepsání hlášení o škodní události (příloha č. 4), oznámí bez zbytečného odkladu prostřednictvím personálního pracoviště organizačnímu oddělení ztrátu, či odcizení odznaku, identifikačního čísla nebo služebního průkazu policisty a připojí písemné vyjádření policisty. Opět bude proveden zápis do elektronické knihy škod. Škoda je stanovena dle pořizovací ceny nového svěřeného předmětu. Například hodnota odznaku Policie ČR v současné době činí 197,50,- Kč.⁴³ Příslušníkovi rovněž hrozí kázeňský trest za spáchaný kázeňský přestupek dle § 50 odst. 1, 2 zákona o služebním poměru porušením povinnosti dle § 45 odst. 1 písm. a) téhož zákona, kdy rozhodnutí rovněž slouží pro potřeby řízení ve věcech náhrady škody.

⁴³ Metodický návod ředitelky ekonomického odboru Ministerstva vnitra ze dne 23. září 2022, kterým se upravuje postup při řešení škodních událostí v posledním znění; čl. 19 odstavec 6.

Z mnoha případů, které se dostaly k soudu, je patrné, že se příslušník může zcela zprostit zavinění, pokud by příslušník v den odcizení průkazu tuto skutečnost řádně oznámil svému nadřízenému a rovněž Policii České republiky, která by následně šetřením neprokázala, že se skutek nestal, což vyplývá ze soudního případu vedeného pod č. j. 4 Ads 53/2011-61 ze dne 3. 6. 2011.⁴⁴

Po opětovném zamyšlení autora ohledně předcházení těmto škodám bych **de lege feranda** navrhl změnu ustanovení zákona o Policii České republiky, jenž uvádí : „*Při provádění úkonu je policista povinen prokázat svou příslušnost k policii služebním stejnokrojem, **služebním průkazem** nebo odznakem policie, na kterých musí být zřetelně viditelné identifikační číslo*“.⁴⁵ Otázka zní, jestli je nutností příslušníků v uniformě stále se prokazovat služebním průkazem, jestli by nepostačilo prokazování příslušnosti pouze služebním stejnokrojem, nebo popřípadě ústním prohlášením „*Policie*“, jenž umožňuje stejné ustanovení v 2 odstavci. Služební průkaz by mohl fungovat na stejném konceptu, jako v případě připravované významné změny nošení a používání osobních dokladů, které by měly být součástí aplikace v mobilním telefonu.

4.4. Vyšetřování škodných událostí

Samotné vyšetřování škodných události bezesporu zahrnuje obstarávání písemných podkladů, kterým se dokládá odpovědnost příslušníka, konkrétně se jedná například o dohodu odpovědnosti k ochraně hodnot svěřených zaměstnanci, příslušné inventarizační zápisy, nebo kopii pravomocného rozhodnutí z kázeňského řízení. Sám vedoucí příslušného odboru (automobilní, rozpočtu a účetnictví, personální) zpracuje závěrečnou zprávu(příloha č. 5), která obsahuje stanovené náležitosti škodní události, vyčíslení škody(příloha č. 6)⁴⁶, návrh na

44 Nařízení Ministerstva vnitra a společný služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu a státního tajemníka v Ministerstvu vnitra č. 29/2020, k vydávání a vracení identifikačních čísel, služebních průkazů a průkazů zaměstnanců v posledním znění, čl. 14

45 Zákon č. 273/2008 Sb., zákon o Policii České republiky v posledním znění; § 12.

46 Dle čl. 3 odstavce 2, přílohy č. 5 pokynu ředitele krajského ředitelství policie středočeského kraje č. 3/2013, postup, kterým se pro potřeby řízení o náhradě škody stanoví skutečná výše škody při poškození, zničení nebo ztrátě věci, jakož i hodnota věci pro vzetí do evidence, se

konečné řešení škody (plná, částečná náhrada), způsob úhrady škody (složenka, platba v hotovosti, srážka ze služebního příjmu nebo mzdy), vyjádření vedoucího odboru a podpisovou doložku. Odpovědný příslušník se může bránit podáním námitek k průběhu vyšetřování škodní události, ke kterým se musí odpovědný pracovník vyjádřit. Vedoucí příslušného odboru kompletní spis následně zašle náhradové komisi a současně celý spis překlopí v systému ETR na odbor specializovaných činností.⁴⁷

4.5. Poradní komise

Nutno ještě zmínit v obecné rovině činnost a funkci poradní komise při rozhodovací činnosti vedoucích zaměstnanců (platí i pro služební funkcionáře v rámci PČR) v řízení o náhradě škody. Poradní komise byla zřízena pro potřeby vedoucích zaměstnanců za účelem kvalifikovaného posouzení nároku na náhradu škody zaměstnance při úrazech, nemoci nebo škodě na majetku. Poradenskou činností se může zabývat, až když získá podklady z prošetřované škodní události. Poradní komise při své činnosti posuzuje důslednost provedeného vyšetření škodní události, zda-li došlo ke splnění předpokladů pro vznik odpovědnosti ministerstva za škodu, důvody vedoucí ke zproštění odpovědnosti ministerstva za škodu, nárok na náhradu škody a jeho výši, jenž uplatňuje zaměstnanec. Poradní komise připravuje návrh dohody o náhradě škody nebo návrh rozhodnutí o náhradě škody, jenž je pro vedoucí zaměstnance vodítkem při rozhodovací činnosti.⁴⁸

4.6. Náhradová komise

V rámci každého Krajského ředitelství policie je zřízena náhradová komise, která je poradním uskupením náměstka pro ekonomiku při řešení vzniklé škodní

hodnota věci v době vzniku škody stanoví z pořizovací ceny nové věci s přihlédnutím k případnému opotřebení věci (reprodukční pořizovací cena věci) v posledním znění.

47 Pokyn ředitele Krajského ředitelství policie Středočeského kraje č.3/2013, kterým se stanoví postup při evidování, hlášení a vyšetřování škodních událostí v posledním znění; čl. 12

48 Pokyn ministra vnitra a společný služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu a státního tajemníka v Ministerstvu vnitra č. 3/2021, o zřízení poradní komise pro posouzení nároku na náhradu škody na zdraví a věcech zaměstnanců v posledním znění.

události a způsobené škody s následným způsobem naložení s ní. Náhradová komise je jmenována ředitelem krajského ředitelství na návrh vedoucího odboru specializovaných činností. Těmito jsou předseda, tajemník, 2 stálí členové, pracovník odpovědný za vedení knihy škod, zaměstnanec analyticko-právního oddělení, přizvaní členové podle aktuálně projednávané škodní události z rozhodnutí předsedy náhradové komise. Jednání Náhradové komise je neveřejné a zahrnuje metodické usměrnění postupů při řešení škodních událostí příslušných odborů, projednávání škody na majetku krajského ředitelství v konečné fázi, projednávání náhrad škod způsobených pracovníkům při výkonu služby a způsobených na výstrojních a výzbrojních součástkách. Jednání má za cíl přesné a úplné zjištění skutečného stavu projednávané věci s následným předložením závěrů z jednání. Jednání náhradové komise o škodní události je uzavřené zápisem o vyšetření (příloha č. 7), který obsahuje návrh konečného opatření, které má charakter doporučení pro rozhodnutí ekonomického náměstka ředitele krajského ředitelství, jenž je k tomuto oprávněný. Oprávnění k odepsání škody má ředitel krajského ředitelství nebo jím pověřený náměstek krajského ředitelství.⁴⁹ Škoda je v evidenci škod uzavřena po uhrazení škody osobou povinnou k náhradě škody v penězích, nebo po nahrazení uvedením do předešlého stavu, po převodu do evidence pohledávek na základě pravomocného rozhodnutí vydaného ekonomickým náměstkem, pravomocného rozhodnutí soudu, po postoupení příslušnému evidenčnímu místu, po odepsání z evidence škod rozhodnutím vedoucího zaměstnance.⁵⁰

Po té co předseda náhradové komise vyzval v dopise odpovědného příslušníka, jenž dobrovolně při sepisování škodní události projevil vůli uhradit způsobenou škodu a ve stanoveném termínu této výzvě nevyhověl, je škodní

49 Pokyn ředitele Krajského ředitelství policie Středočeského kraje č.3/2013, kterým se stanoví postup při evidování, hlášení a vyšetřování škodních událostí v posledním znění, čl. 17.

50 Nařízení Ministerstva vnitra a společný služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu a státního tajemníka v Ministerstvu vnitra č. 26/2020, o postupu při evidenci škod na majetku státu a postupu při řešení škody nebo nemajetkové újmy způsobené třetí osobě rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a nebo jinou činností resortu v posledním znění; čl. 6.

událost řešena služebním postupem v řízení ve věcech služebního poměru, které je za těchto okolností zahájené služebním funkcionářem z úřední moci. Výzva k náhradě škody obsahuje bankovní spojení, variabilní symbol, finanční částku k úhradě, termín úhrady a důsledky neuhrazení částky ve stanoveném termínu. Příslušník může však při sepisování škodní události rovnou požádat o zahájení řízení s procesním dokazováním, po kterém se vydá rozhodnutí ve věcech náhrady škody, ale to vše za předpokladu, že uznává svoji odpovědnost.

5. Řízení ve věcech služebního poměru při náhradě škody

Řízení ve věcech služebního poměru upravuje zákon o služebním poměru v části dvanácté. V úvodu právní úprava § 171 tohoto zákona vymezuje úkony, na které se řízení ve věcech služebního poměru nevztahuje. Konstrukce každého řízení spočívá v zahájení řízení, ve výzvě účastníka k seznámení s podklady a ve vydání rozhodnutí.

Postupy řízení ve věcech služebního poměru při uplatnění náhrady škody jsou regulovány podle uvedeného ustanovení. Jedná se o právní úpravu, která je převážně stavěna na veřejnoprávních základech. Z obecného hlediska se řízení stává procesem, které má zákonnými postupy stanovit nebo zjistit práva či povinnosti osob v podobě formálního rozhodnutí. Jedná se o upravený postup právními normami, kterými se služební funkcionář řídí při rozhodování o právech a povinnostech příslušníků, ať stávajících, tak i bývalých, mimo jiné i dalších určených účastníku řízení stanovených tímto zákonem. Jedná se o řízení svého druhu, vycházející z latinského názvu *sui generis*, na jehož postupy se neaplikuje správní řád, a to ani subsidiárně, neboť je řízením odlišným od jiných druhů řízení. Nutno podotknout, že komentovaná úprava JUDr. Tomka a JUDr. Nového je z roku 2006.⁵¹ Výklad komentované úpravy zákona o služebním poměru autorů JUDr. Tomka a doc. JUDr. PhDr. Zdeňka Fialy Ph.D. z roku 2019. má však na věc aplikace správního řádu jiný pohled. Spočívá v tom, že zákon neupravuje všechny otázky, jež jsou nezbytné k řešení, a tudíž je pak postupováno dle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád v posledním znění (dále jen „správní řád“), o jehož příslušná zákonná ustanovení se lze při rozhodování subsidiárně opírat, což soudy tolerují. Rovněž lze aplikovat soudní judikaturu, což nebylo možné do doby konce účinnosti předchozího správního řádu z hlediska jiné konstrukce působnosti.⁵² Zákon o služebním poměru opomenul důležité instituty, kdy

51 TOMEK, Petr a Karel NOVÝ. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-71-7; s. 375-376.

52 TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. akt. a rozš. vyd.*, Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; s. 547-548.

například nepočítá s nutností zajištění přítomnosti svědka v řízení z civilní sféry, neboť se může jednat i o řízení, které má znaky přestupku, dle dikce ustanovení § 4 odst. 5 písm. a) přestupkového zákona. Počáteční myšlenka zákonodárců spočívající v jednoduchém řízení, které nebude zahrnovat odbornější postupy, se rozhodně nenaplnila.⁵³ Otázkou je, kdo je kompetentní k rozhodování ve věcech služebního poměru. V § 2 zákona o služebním poměru je uvedeno, že ředitel bezpečnostního sboru má pravomoc rozhodovat ve věcech služebního poměru. V bezpečnostním sboru Policie České Republiky je stanoven rozsah pravomoci služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru ve vydaném interním pokynu, kde jsou tyto pravomoci v rámci organizační struktury, sestupně delegovány na podřízené služební funkcionáře, kteří jsou tímto pokynem vázáni.⁵⁴

Pokud se v tomto řízení prokáže, že došlo ke spáchání kázeňského přestupku nebo věci mající znaky přestupku, rozhoduje se rovněž o uložení kázeňského trestu. Řízení je vždy směřováno proti konkrétní osobě, jenž spočívá v rozhodování při kterých se zakládá, mění nebo ruší jasně vymezená práva nebo povinnosti dotčené osoby, jež se rozhodnutí týká. Takovým rozhodnutím může být rovněž vydáno prohlášení o existenci určitého právního vztahu, či jevu. Kompetentním orgánem ve vydání rozhodnutí je služební funkcionář. Výsledek řízení stanovuje nebo zjišťuje právo, či povinnost příslušníka nebo jiného subjektu, který je součástí procesu.⁵⁵

5.1. Účastníci řízení

Dle § 169 zákona o služebním poměru je účastníkem řízení příslušník, bývalý příslušník nebo pozůstalý po příslušníkovi. V případě řízení v jednání, které

53 CHROBÁK, Jiří, et al. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-539-2; s. 356.

54 Závazný pokyn policejního prezidenta č. 75/2013, kterým se stanoví rozsah pravomoci služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Policie České republiky v posledním znění.

55 TOMEK, Petr a Karel NOVÝ. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-71-7; s. 376.

má znaky přestupku, je dle uvedeného ustanovení rovněž navrhovatel účastníkem řízení. Po novele přestupkového zákona s účinností ze dne 1. července 2017 je pojem navrhovatel spekulovaným pojmem, neboť k zahájení řízení dochází vždy *ex offio*, tedy z úřední povinnosti. Procesní postavení navrhovatele, jako účastníka, je tedy vzhledem ke stávající právní úpravě zákona o služebním poměru stále aktuální a je vhodné postavení navrhovatele k věci řešit individuálně, tak aby tomuto nebyla nezákonně odepřena jeho práva. Při řízení ve věcech náhrady škody je třeba dále zmínit osobu, která uhradila náklady s pohřbem příslušníka a dále dědice příslušníka dle § 107 a § 110 zákona o služebním poměru, které zákon také považuje za účastníky. Jak vyplývá z ustanovení § 204 zákona o služebním poměru s odkazem na ustanovení § 15 odst. 1 občanského zákoníku, účastníkem řízení ve věcech služebního poměru mohou být shora vyjmenované fyzické osoby, jenž disponují právní osobností (právní subjektivitou) a procesní způsobilostí, kdy se výčet těchto osob může lišit podle charakteru řízení, což je vždy na pečlivém posouzení. Tyto osoby získávají určitá procesní postavení okamžikem zahájení řízení, přičemž jim náleží procesní práva vyplývající z jejich postavení k věci. Nelze opomenout svéprávnost těchto účastníků, dle občanského zákoníku, jenž jim ustanovení § 29 správního řádu obecně přiznává v rozsahu procesní způsobilost. Dle dikce ustanovení § 30 odst. 1 občanského zákoníku je plná svéprávnost dovršena 18. rokem věku, což lze i dříve, například uzavřením manželství, nebo přiznáním svéprávnosti soudem na návrh nezletilého. Procesní způsobilost nemají osoby, které byly omezeny na svéprávnosti rozhodnutím soudu v rozsahu tohoto rozhodnutí s odkazem na § 55 občanského zákoníku. Pakliže účastník řízení nemá procesní způsobilost v plném rozsahu z důvodu omezení svéprávnosti soudem, nebo pro nedostatek věku, musí být v řízení zastupován. Pokud nastane situace s případy tzv. opomenutých účastníků, nebo spor o tzv. tvrzené účastenství je na místě tuto otázku řešit s použitím obecných ustanovení správního řádu. Příkladem mohou být situace vycházející z aplikační praxe u osob postižených přestupkem, které se domáhají procesního postavení účastníka v řízení o jednání, které má znaky majetkového přestupku či přestupku ublížení na zdraví. Výčet účastníků řízení dle ustanovení § 169 zákona o služebním poměru je taxativní, z čehož vyplývá, že status

poškozeného je vyňat z účastenství v řízení. Pokud se však postižená osoba domáhá účastenství v kázeňském řízení, které je důležitým podkladem zavinění či nezavinění při řízení o náhradě škody, lze ji vyrozumět, tedy z pohledu a kompetentnosti služebního funkcionáře, jednoduchým oznámením podle části čtvrté správního řádu, neboť právní hodnocení nad rámec předmětného ustanovení není povinností služebního funkcionáře. Poučení poškozené osoby o vymáhání škody prostřednictvím občanskoprávního řízení lze zahrnout do tohoto vyrozumění. Avšak některým osobám vyňatých z účastenství nelze upřít některá procesní práva, jako je nahlížení do spisu ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu, nebo dle § 186 odst. 1 zákona o služebním poměru, podání vysvětlení k věci, pokud však prokážou k věci právní zájem.⁵⁶

5.2. Práva a povinnosti účastníků řízení

Ustanovení § 174 zákona o služebním poměru přiznává účastníkovi řízení práva a povinnosti.

Dle uvedené dikce ustanovení má účastník v rámci probíhajícího řízení ve věcech služebního poměru oprávnění spočívající v nahlížení do spisu, ze kterého si může pořizovat výpisy, požadovat kopie ze spisu nebo sám pořizovat kopii písemností, jež jsou součástí spisu a to nejběžnějším způsobem například nafocení dokumentu prostřednictvím mobilního telefonu či digitálního fotoaparátu, pokud to přichází v úvahu. Dále účastník po celou dobu řízení může navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy, kterým však služební funkcionář nemusí vyhovět, považuje-li je v průběhu řízení i před vydáním rozhodnutí za nepotřebné, přičemž důvody nevyhovění žádosti účastníka musí vždy vysvětlit v odůvodnění vydaného rozhodnutí. Účastníkovi musí být poskytnuty informace vázající se k řízení, jež jsou potřebné k hájení svých práv a oprávněných zájmů. Účastník má v průběhu řízení umožněno vyjádřit své stanovisko, svědkům a znalcům klást otázky. Před vydáním rozhodnutí se může vyjádřit k jeho podkladům, navrhnout jejich doplnění a zejména ke způsobu zjištění těchto podkladů důležitých k vydání

⁵⁶ TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. akt. a rozš. vyd.*, Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; s. 553-557.

rozhodnutí, přičemž má účastník zajištěno, že se skutečně seznámí se všemi důležitými skutečnostmi. Pokud však účastník nestihne z důvodu nepřiměřené lhůty podat své vyjádření v rámci prvoinstančního řízení, může uplatnit další námítky a důkazní návrhy v odvolání. Výhodou odvolacího orgánu je, že tak může odstranit a do určité míry zhojit některé vady prvostupňového řízení.

Zákonnou povinností účastníka, jakožto příslušníka bezpečnostního sboru a jiných osob v procesním postavení, je mlčenlivost, kterou však může být omezen ve svém právu na vyjádření k věci, jak již bylo zmíněno v uvedených oprávněních. Další povinností účastníka je postupovat tak, aby řízení neztěžoval a nezpůsobil jeho průtahy. Porušení této povinnosti lze řešit jako kázeňský přestupek, což nelze u účastníků, kteří nejsou příslušníky bezpečnostního sboru. U účastníků z civilní sféry se nabízí druhá varianta. Udělení pořádkové pokuty až do výše 50.000,- Kč, což neupravuje zákon o služebním poměru, ale lze ji aplikovat dle správního řádu v případě naplnění skutkových podstat uvedených v § 62 odst. 1, 2 správního řádu, pokud se účastník bez vážných důvodů nedostaví na předvolání ke správnímu orgánu, po napomenutí stále narušuje pořádek, nebo neuposlechne pokynu úřední osoby.⁵⁷

5.3. Zahájení a průběh řízení

Dle § 178 zákona o služebním poměru se řízení zahajuje na žádost účastníka nebo z podnětu služebního funkcionáře v zastoupení bezpečnostního sboru.

Řízení je dle zákona zahájeno na žádost účastníka dnem, kdy byla žádost doručena služebnímu funkcionáři, který je ze svého titulu oprávněn o ní rozhodovat. Řízení je zahájeno přímo dle zákona a není tudíž potřeba, aby služební funkcionář prováděl úkony k zahájení řízení. Služební funkcionář musí vždy k přijaté žádosti vydat rozhodnutí. Je stanovené, že žadatel podané žádosti se za dodržení zákonných podmínek stává účastníkem řízení. Respektive je důležitý projev vůle účastníka řízení, neboť přestane-li tento akt projevu ze strany

⁵⁷ CHROBÁK, Jiří, et al. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-539-2; s. 364-370.

účastníka existovat, není dále důvod v řízení pokračovat a dále jej vést, což vede k zastavení řízení dle § 179 zákona o služebním poměru.⁵⁸ Pravidla a požadavky samotné žádosti jsou upraveny v § 175 zákona o služebním poměru, jenž stanoví i formy podané žádosti, přičemž uvedené ustanovení uvádí:

„Účastník může učinit podání služebnímu funkcionáři, který je oprávněn ve věci rozhodnout, a to písemně nebo ústně do protokolu anebo v elektronické podobě. Za podmínky, že podání je do 3 dnů doplněno způsobem uvedeným ve větě první, je možno je učinit pomocí technických prostředků, zejména prostřednictvím dálnopisu nebo telefaxu.“⁵⁹

Každé podání musí splňovat určité náležitosti. V tomto podání jsou kladeny nároky na obsah podání, který je důležitý k posouzení, z čehož musí být zřejmé, kdo jej činí, jaké věci se týká a co se navrhuje. Pokud žadatel žádá potvrzení o přijetí podání, musí mu být vyhověno. Po pečlivém zkoumání náležitostí podání může služební funkcionář účastníka vyzvat, aby své podání doplnil, jestliže z podání nejsou některé skutečnosti zřejmé. Z hlediska věcné příslušnosti náleží věc příslušnému služebnímu funkcionáři, který je ve věci kompetentní rozhodovat, s čímž však účastník musí být obeznámen.⁶⁰

Na přednášce na téma řízení ve věcech služebního poměru, v předmětu Správní a policejní právo, na Fakultě bezpečnostně právní Policejní akademie České republiky v Praze, v místnosti P5, dne 09. února 2023 JUDr. PhDr. Zdeněk Fiala Ph.D. přednesl, že v soudní judikatuře se často řeší námitky podjatosti služebního funkcionáře. Účastník řízení může klást námitky na podjatost, kdy postup vychází z ustanovení § 14 správního řádu a o těchto námitkách může rozhodovat nejbližší nadřízený, který vydá usnesení a oznámí ho účastníkovi. Proti tomuto usnesení se může účastník odvolat. Bezpečnostní sbor nejčastěji

58 TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. akt. a rozš. vyd.*, Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; s. 610.

59 Zákon č. 361/2000 Sb., zákon o služebním poměru v posledním znění; § 175.

60 TOMEK, Petr a Karel NOVÝ. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-71-7; s. 380.

prohrával spor podjatosti, když žádné usnesení proti námitkám dle správního řádu nevydal a s námitkami se vypořádal v odůvodnění vydaného rozhodnutí, což je procesně chybné.

Řízení je dle zákona též zahájeno z podnětu bezpečnostního sboru (*ex officio*), a to dnem, kdy služební funkcionář učinil první úkon vůči účastníkovi řízení. Vzhledem k právu účastníka na spravedlivý proces je vhodné, aby vždy došlo k seznámení konkrétním služebním funkcionářem s předmětem řízení formou oznámení o zahájení řízení, které by mělo zahrnovat podstatné náležitosti (označení příslušného služebního funkcionáře, popř. jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo pověřené osoby k vedení řízení, a podpis služebního funkcionáře) i poučení o základních procesních právech a povinnostech účastníka řízení, a to i přesto, že zákon o služebním poměru nevyžaduje toto oznámení. V tomto případě se lze odkázat na § 46 odst. 1 správního řádu, kde je zakotveno i ústní prohlášení, kterým se dá zahájit řízení ve věcech služebního poměru, pokud jsou však splněny podmínky pro řízení na místě dle § 143 správního řádu, například při existenci důvodné obavy, že by se osoba vyhýbala řízení. Zajímavostí může být i případ, kdy může být rozhodnutí prvním úkonem v řízení. Dle zákona o služebním poměru, konkrétně podle § 42 odst. 1 písm. d) je jím jediný případ, a to při porušení služebního slibu tím, že se příslušník dopustil zavrženíhodného jednání, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru, načež se vede řízení o propuštění dle ustanovení § 183 až § 185. Prvním úkonem v řízení může být rovněž příkaz, kterým se příslušníkovi ukládá kázeňský trest.⁶¹

V souhrnu nutno podotknout, že jedině žadatel disponuje předmětem řízení a není v kompetenci služebního funkcionáře zahájit řízení ve věcech služebního

61 CHROBÁK, Jiří, et al. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-539-2; s. 380-381.

poměru z vlastního podnětu. To lze jen za splnění podmínky zahájení řízení z moci úřední, kde je rozhodující projev vůle služebního funkcionáře.⁶²

Dle § 180 zákona o služebním poměru služební funkcionář obstarává podklady k vydání rozhodnutí. K vydání takového rozhodnutí je nutné, aby v projednávané věci neexistovaly důvodné pochybnosti. Důležitým podkladem jsou důkazy, jenž lze považovat za vše, co může přispět k objasnění věci. Jedná se o výsledky a vyjádření účastníka, svědků a jiných osob, listinné podklady, tj. doklady a jiné písemnosti nebo záznamy, zpracovaná odborná vyjádření, znalecké posudky, potvrzení, listiny, protokoly o ohledání s pořízenou fotodokumentací se zachyceným skutkem. Všechny důkazy podléhají volnému hodnocení podle úvahy služebního funkcionáře. Služební funkcionář je vázán rozhodnutím, které vydal příslušný správní orgán týkající se otázky, která vyvstala v průběhu řízení. O otázkách, u kterých není služební funkcionář příslušný k jejich rozhodování, může sám utvářet úsudek, nebo podat podnět k zahájení řízení příslušnému orgánu. V úsudcích je omezen v případě osobního stavu příslušníka, v otázce spáchání trestného činu a jaká osoba je za tento odpovědná. Služební funkcionář musí vyčkat na výsledek řízení o předběžné otázce, jenž je řešena před příslušným orgánem.⁶³

Služební funkcionář při rozhodovacím procesu dbá na zásadu neveřejnosti. Z logiky věci a náročnosti procesních úkonů z hlediska dokazování se tohoto řízení může zúčastnit služební funkcionář, pověřené osoby k vedení řízení, účastníci řízení a jejich zástupci, svědci, znalci, tlumočníci, ale v rovněž i podpůrce účastníka, který je vymezen v § 49 odst. 5 správního řádu. Je povolena i výjimka přizvání dalších osob, které se mohou legálně zúčastnit řízení. Mohou jimi být další osoby pověřené k vedení řízení, jestliže je odůvodněný předpoklad hrubého jednání některého z účastníků řízení, či jiných osob. Pořizování zvukových záznamů je přípustné jak ve veřejném jednání, tak i dokonce ve výjimečných

62 TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. akt. a rozš. vyd.*, Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; s. 610-611.

63 Zákon č. 361/2000 Sb., zákon o služebním poměru v posledním znění; § 180.

případech bez vědomí přítomných osob. Pokud však audiovizuální záznam pořídí služební funkcionář, je o tomto povinen informovat zúčastněné osoby.⁶⁴

Služební funkcionář při vydání rozhodnutí ve věcech služebního poměru ctí základní zásady. Základní a nejdůležitější zásadou je zásada zákonnosti, která vychází z ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky konkrétně z článku 2 odst. 3, a z listiny základních práv a svobod článku 2 odst. 2. Další zásada je zásada rovnosti účastníků před zákonem, zásada dispoziční, zásada oficiality, zásada materiální pravdy, zásada vyšetřovací, zásada slyšení účastníků, zásada práva nahlížet do spisů, zásada práva na odůvodnění, zásada práva na poučení, zásada volného hodnocení účastníků, zásada dvoustupňového řízení, zásada jednotnosti řízení, zásada rychlosti a hospodárnosti.

Pakliže by ve vydaném rozhodnutí bylo zjištěno porušení z některých základních zásad, může nastat vada v řízení, která může být při zhodnocení závažnosti, důvodem pro změnu nebo zrušení takového rozhodnutí.⁶⁵

5.4. Rozhodnutí

Účelem celého řízení ve věcech služebního poměru je postup směřující k vydání rozhodnutí dle § 181 zákona o služebním poměru, jenž je výsledkem konečného stádia řízení, které zahrnuje projev vůle služebního funkcionáře. Vydáním rozhodnutí v určité věci se účastníkovi práva a povinnosti zakládají, mění nebo ruší. Může jím být také deklarováno, že účastník má určitá práva a povinnosti. Při vydávání rozhodnutí je kladen důraz na dodržení obecných podmínek. Těmito podmínkami je, aby rozhodnutí bylo v souladu s právními předpisy, bylo vydáno příslušným služebním funkcionářem, aby bylo dostatečně obsahově určité, musí obsahovat předepsané náležitosti a musí být vydané v písemné formě. Každé rozhodnutí musí rovněž obsahovat formální náležitosti, které se sestupně skládají z výrokové části, odůvodnění a poučení účastníka

64 TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. akt. a rozš. vyd.*, Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; s. 612-613.

65 TOMEK, Petr a Karel NOVÝ. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-71-7; s. 376-378.

o opravných prostředcích. Označení účastníka je nezbytnou součástí rozhodnutí, čímž je potvrzena jeho identita. Služební funkcionář, který ve věci rozhoduje, se rovněž k věci prokazuje svým označením, které je zahrnuté v rozhodnutí s otiskem razítka bezpečnostního sboru se státním znakem a datem vydání rozhodnutí.⁶⁶

Po doručení rozhodnutí adresátovi (účastníkovi) započala jeho právní existence ve věcech služebního poměru. Proti vydanému rozhodnutí lze ze strany dotčeného účastníka aplikovat, vlivem jeho podání, řádné opravné prostředky spočívající v odvolání, o jejichž možnostech i nemožnostech podání musí být se zákonnými podmínkami poučen ve vydaném rozhodnutí a konkrétně pak u kterého služebního funkcionáře se může domáhat svých práv na spravedlivý proces. Tomuto odvolání může v autoremeduře⁶⁷ vyhovět i služební funkcionář, který napadené rozhodnutí vydal, což lze ale pouze ve vyhovění v plném rozsahu. Lhůta pro odvolání činí 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Počítání lhůt se řídí ustanovením § 210 zákona o služebním poměru. V případě negativního rozhodnutí proti opraným prostředkům může účastník dále při ochraně svých práv uplatňovat mimořádné opravné prostředky, konkrétně pak v rámci obnovy řízení k přezkoumání věcné stránky nebo přezkumného řízení proti již pravomocnému rozhodnutí k přezkumu jeho zákonnosti, kdy je rovněž přípustná autoremedura. Dalším krokem může být žaloba ke krajskému soudu, který přezkoumá pravomocné rozhodnutí.⁶⁸

Pokud dojde ke změně skutkového stavu, lze opakovaně rozhodnout o konkrétním právu či povinnosti účastníka. Výjimku tvoří případy, kdy byly použité mimořádné opravné prostředky. Služební funkcionář má možnost opravy chyby

66 CHROBÁK, Jiří, et al. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-539-2; s. 389-391.

67 Dle § 87 zákon č. 500/2004 Sb. správní řád v posledním znění. Správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal, je může zrušit nebo změnit, pokud tím plně vyhoví odvolání a jestliže tím nemůže být způsobena újma žádnému z účastníků, ledaže s tím všichni, kterých se to týká, vyslovili souhlas. Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání.

68 TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. Olomouc: Anag, 2009. ISBN 978-80-7263-541-2; s.180-81.

v psaní, počtech a jiných psaných nesprávnostech v písemné formě rozhodnutí, kdykoliv i bez návrhu, ale s podmínkou, že vyrozumí účastníka.⁶⁹

Nelze-li proti rozhodnutí podat odvolání, lze konstatovat, že nabylo právní moci. Rozhodnutí se stává vykonatelným po nabytí právní moci, nebo jestliže odvolání proti němu nemá odkladný účinek. Po uplynutí lhůty ke splnění uložené povinnosti se stává rozhodnutí též vykonatelným. Pokud účastník bezpečnostní sbor požádá o vyznačení na vyhotovené rozhodnutí, kdy rozhodnutí nabylo právní moci, nebo odkdy je vykonatelné, bude mu dle zákona vyhověno.⁷⁰

5.5. Doručování a lhůty

Podmínky doručování jsou upravené v § 176 zákona o služebním poměru, kde je stanoveno, že bezpečnostní sbor doručuje rozhodnutí účastníkovi řízení do vlastních rukou, přičemž se jedná o primární způsob doručování rozhodnutí, v podstatě stejně jako u jiných písemností. Místem doručení může být buď služebna, místo trvalého pobytu, popřípadě ubytování anebo kdekoli, kde by mohl být příslušník zastížen. Dle zákona se jedná o osobní doručování ze strany služebního funkcionáře nebo jiné úřední osoby, které písemnost předají proti podpisu do vlastních rukou účastníku řízení. Vzhledem k tomu, že zákon předpokládá, že účastníkem řízení je nejčastěji příslušník v činné službě, který je neustále v dosahu přímého nadřízeného, neměl by být větší problém s jeho doručením. Pokud však nastane situace, kdy příslušník nevykonává službu z důvodu nemoci, nebo je v režimu zařazení některého typu záloh, je předpokladem, že se za těchto okolností bude zdržovat v místě trvalého pobytu či jiného ubytování. V tomto případě se lze odkázat na ustanovení § 202 odst. 1 zákona o služebním poměru, neboť všechny údaje podléhají evidenci bezpečnostního sboru.⁷¹

69 Zákon č. 361/2000 Sb., zákon o služebním poměru v posledním znění; § 181 odst. 7, 8.

70 Zákon č. 361/2000 Sb., zákon o služebním poměru v posledním znění; § 182.

71 CHROBÁK, Jiří, et al. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-539-2; s. 375.

V dnešní době moderních technologií a v rámci ekonomických úspor se upřednostňuje doručení prostřednictvím datové schránky účastníka, pokud jí má zřízenou, což vyplývá z § 17 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů v posledním znění (dále jen „zákon o elektronických úkonech“). Nejčastěji se však jedná o situace, kdy je účastník zastupován advokátem, který má zřízenou datovou schránku povinně a lze je dohledat na webových stránkách České advokátní komory. K tomuto je vhodné brát v patrnost, že se zprávy doručují do datové schránky konkrétního advokáta, nikoliv advokátní kanceláře. Datovou schránku zmocněnce účastníka, co by jiné fyzické osoby, lze dohledat na portálu veřejné správy. Přihlášení do datové schránky postačuje k doručení zprávy. Pokud se však dotčená osoba do datové schránky nepřihlásí, dochází k fikci doručení 10. den příslušné lhůty. Do této lhůty se počítají víkendy i svátky. Pod písemnou formu doručování lze s ohledem na pravidla zákona o elektronických úkonech podřadit i doručování na elektronickou adresu, respektive do emailové schránky, za podmínky, že účastník nebo jeho zástupce nemají zřízenou datovou schránku, a disponují-li uznávaným kvalifikovaným elektronickým podpisem. K tomuto kroku lze přistoupit za dodržení určitých podmínek, tj. na žádost účastníka, k urychlení řízení a neodporuje-li to povaze věci.⁷²

Pokud však není možné doručit rozhodnutí tímto způsobem, existuje další možnost doručení prostřednictvím držitele poštovní licence, se kterou má příslušné krajské ředitelství policie uzavřenou poštovní smlouvu podle zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (zákon o poštovních službách), v posledním znění, neboť právě jejich účelem je dodání poštovní zásilky. Smlouva vyžaduje doručování písemností způsobem, který odpovídá požadavkům tohoto zákona na doručování písemností, a smluvní provozovatel provádí postup způsobem stanoveným správním řádem pro doručování. Doručovatel, který jedná v souladu se správním řádem, má postavení

72 TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou. 3. akt. a rozš. vyd.*, Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2; s. 597-598.

úřední osoby a povinnosti nositele poštovního tajemství.⁷³ Nebude-li účastník při doručování zastížen, tak se v praxi postupuje následovně:

„Nebyl-li účastník, kterému má být zásilka doručena, zastížen, ačkoliv se v místě doručení zdržuje, doručovatel uloží zásilku v místně příslušné provozovně držitele poštovní licence, zvláštní poštovní licence nebo jiného provozovatele poštovních služeb nebo u orgánu obce a účastníka o tom vhodným způsobem uvědomí. Zásilka se uloží po dobu 10 dnů. Počátek doby uložení musí být na zásilce vyznačen. Není-li zásilka v době uvedené ve větě druhé účastníkem vyzvednuta, vrátí ji držitel poštovní licence, zvláštní poštovní licence nebo jiný provozovatel poštovních služeb odesílajícímu služebnímu funkcionáři jako nedoručitelnou. Odmítne-li účastník zásilku převzít, držitel poštovní licence, zvláštní poštovní licence nebo jiný provozovatel poštovních služeb tuto skutečnost vyznačí na zásilce a odesílajícímu služebnímu úřadu zásilku vrátí.“⁷⁴

Splněná povinnost nastává převzetím rozhodnutí ze strany účastníka a rovněž při vrácení zásilky držitelem poštovní licence zpět služebnímu funkcionáři, jako nedoručitelná zpráva, kdy účastník svým jednáním nebo opomenutím doručení zásilky zmařil. Zmařením se myslí i skutečnost, kdy účastník řízení nesdělil služebnímu funkcionáři jeho absenci v místě pobytu, či ubytování.⁷⁵

Uplatňovat právní nárok je možné ve lhůtě, která je uskupena z časového úseku. Lhůty se určují podle dnů, týdnů, měsíců, nebo let. V případě lhůty, která se počítá ve dnech, nezapočítává se do běhu této lhůty první den, ve kterém došlo ke skutečnosti, jenž je určující pro počátek lhůty. Příkladem může být doručené rozhodnutí ve vztahu k lhůtě o odvolání. Poslední den lhůty počítané v týdnech, měsících nebo let připadá na den, který se svým označením shoduje se dnem události, od níž se počítá lhůta. Pokud takový den v měsíci není, je posledním

73 Metodika doručování, [online]. [cit. 16. 1. 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/docDetail.aspx?docid=21023&docType=ART>.

74 Zákon č. 361/2000 Sb., zákon o služebním poměru v posledním znění; § 176 odst. 3.

75 TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. Olomouc: Anag, 2009. ISBN 978-80-7263-541-2; str. 28..

dnem lhůty konečný den v měsíci. Polovina měsíce je 15 dní. Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, lze analogicky ze správního řádu dovodit, že posledním dnem lhůty bude nejbližší následující pracovní den. K uplatnění nároku náhrady škody je stanovena lhůta 2 roky a počíná běžet ode dne, kdy se poškozený doví o tom, že škoda vznikla a kdo je za ní odpovědný, kdy se jedná o subjektivní lhůtu. K promlčení nároku na uplatnění dochází ve lhůtě 3 let a 10 let jde-li o škodu způsobenou úmyslným jednáním, a to v době od vzniku události, z níž vznikla škoda, kdy se jedná o objektivní lhůtu, která však neplatí u náhrady škody na zdraví.⁷⁶

⁷⁶ TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. Olomouc: Anag, 2009. ISBN 978-80-7263-541-2; s. 51-53.

6. Řešené případy ze soudní praxe při právní odpovědnosti příslušníka bezpečnostního sboru

Příslušník bezpečnostního sboru, ale i bezpečnostní sbor mají garantovanou soudní ochranu ze strany státu při uplatnění svých subjektivních práv.

V prvním případě ze soudní praxe byla příslušníkovi přičítána odpovědnost za porušení povinnosti, kterou mu ukládá § 94 odst. 1 zákona o služebním poměru, dle kterého je, mimo jiné, příslušník povinen vykonávat službu tak, aby nedocházelo ke škodám na majetku bezpečnostního sboru. Touto kauzou se konkrétně zabýval Krajský soud v Plzni a skutková podstata naplňovala porušení **obecné odpovědnosti dle § 95 odst. 1 zákona o služebním poměru** s nárokem na náhradu škody bezpečnostnímu sboru, konkrétně Krajskému ředitelství policie Plzeňského kraje (dále jen „žalovaný“) ve výši 17.006,50 Kč, kterou příslušník (dále jen „žalobce“) způsobil tím, že dostatečně nezabezpečil notebook proti odcizení, dva fotoaparáty, fotobrašnu a svítilnu, které byly umístěny v zabezpečeném služebním prostředku, do něhož pachatel vnikl rozbitým okýnkem a následně se věcí zmocnil a tyto odcizil. Tohle vše se stalo v době, kdy příslušníci čerpali zákonnou přestávku na oběd mimo služební základnu.

Jedním ze žalobních bodů soudního řízení byla absence zákonem stanovených obsahových náležitostí písemného vyhotovení rozhodnutí. Žalobce rozporoval zaslání rozhodnutí žalovaným tím, že se nejednalo o originál dokumentu, nýbrž o kopii ve formátu (pdf), avšak se všemi zákonnými náležitostmi dle § 181 odst. 3 zákona o služebním poměru, které bylo žalobci zasláno prostřednictvím datové zprávy. Konstatoval, že takto vydané rozhodnutí ve správním řízení nemůže vyvolat předpokládané právní účinky, i přesto, že na elektronicky vyhotovené kopii dokumentu byl viditelný podpis žalovaného. Dále uvedl, že za vykonatelné rozhodnutí lze považovat výhradně originál nebo úředně ověřenou kopii.

Soud vyhodnotil uvedené námítky žaloby jako nedůvodné a přiklonil se k vyjádření žalovaného správního orgánu, který uvedl, že v režimu dle zákona o elektronických úkonech, nemusí tento dokument být již vůbec opatřen ani zaručeným elektronickým podpisem dle zákona č. 227/2000 Sb., o elektronickém

podpisu. U dokumentu zasláného prostřednictvím datové schránky totiž přímo ze zákona nastává fikce písemného a podepsaného úkonu. Dokument odeslaný tímto způsobem má tedy stejné účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný. Postup byl tedy oprávněný v souladu s § 72 odst. 1 správního řádu. Dle názoru autora této by bylo vhodné každý důležitý dokument ještě podepsat kvalifikovaným elektronickým podpisem tak, aby se předešlo případným rozporům.

Další námitkou ze strany žalobce bylo nesprávné právní posouzení porušení povinnosti zabezpečit automobil. Zde se neztotožňoval s výrokem služebního funkcionáře (kázeňské řízení o přestupku) i žalovaného, kteří shledávali zavinění žalobce na vzniku škody v údajném porušení prevenční povinnosti stanovené v § 94 zákona o služebním poměru a v porušení části II. písm. b) rozkazu ředitele Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje číslo 14 ze dne 3. února 2011. Zajímavostí je, že dle služebního funkcionáře a žalovaného došlo k porušení citovaného interního přepisu žalobcem i v tom, že předmětné věci, jenž byly následně odcizené, nevzal s sebou při opuštění automobilu nebo u automobilu nesetřval a nevystřídal se při čerpání přestávky na oddech a jídlo s kolegyní. Dle závěru soudu služební funkcionář i žalovaný nesprávně posoudili otázku obecné odpovědnosti žalobce za škodu na majetku způsobenou bezpečnostnímu sboru. Konstatoval, že žalobce a jeho kolegyně nejednali optimálním způsobem. V dokazovacím procesu nebylo však prokázáno, že by jejich jednání dosahovalo patřičné intenzity vedoucí k odpovědnosti za porušení výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ním ve vztahu k uvedeným povinnostem ukládaným jim podle ustanovení § 94 odstavec 1 zákona o služebním poměru a části II. písm. b) rozkazu ředitele Krajského ředitelství policie Plzeňského kraje č. 14 ze dne 3. 2. 2011. Soud se ztotožnil s argumentací žalovaného a námitky po pečlivém posouzení považoval za odůvodněné. Soud vydal rozhodnutí, v němž podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudní řád správní v posledním znění (dále jen „soudní řád správní“) zrušil napadené rozhodnutí pro nezákonnost a zároveň podle § 78 odst. 4 stejného zákona vyslovil, že věc se vrací k dalšímu řízení žalovanému, kterým bylo Krajské ředitelství Plzeňského kraje.⁷⁷

77 Rozsudek Krajského soudu v Plzni sp. zn. 30 A 108/2014 ze dne 27 října 2015.

Zde se autor této práce přiklání rovněž k tvrzení soudu, neboť nelze všechny služební pomůcky nosit neustále s sebou. Rozhodně ne ke stravování do restauračního zařízení, kde příslušníci trávili zákonnou přestávku. Ze služební praxe autora je známé a zavedené, že služební prostředky se odnášejí z vozidla při střídání služeb ke kontrole jejich funkčnosti a údržbě na základně a samozřejmě v případě jejich užívání při služebních úkonech. Ke krádežím bude docházet vždycky a ani sebelepší technické zabezpečení pachatele od této činnosti neodradí a v tomto případě příslušníci v rámci svých možností provedli vše potřebné k zabezpečení věcí proti jejich zneužití. Tento případ je z roku 2014 a v dnešní době jsou veškeré funkcionality soustřeďovány do jednoho zařízení. V dnešní době služební mobil disponuje kvalitním fotoaparátem k pořízení fotografií a videozáznamů, rovněž mobilní bezpečnou platformou k lustraci, přičemž mobilní telefon je snadno přenosný na jakékoliv místo. V současné době se při běžném výkonu služby notebooky a fotoaparáty v samostatném provedení prakticky nepoužívají, tudíž vzhledem k technickému pokroku došlo v tomto ohledu ke zlepšení podmínek k výkonu služby. V této věci důkazní břemeno náleželo na bezpečnostnímu sboru, který je povinen prokázat příslušníkovi zavinění.

V dalším případě ze soudní praxe bezpečnostní sbor jako prvostupňový orgán vydal proti příslušníkovi rozhodnutí podle ustanovení **§ 96 odst. 3 zákona o služebním poměru pro porušení povinnosti dle zvláštního odpovědnostního vztahu**, ve kterém uložil příslušníkovi povinnost do stanovené lhůty nahradit škodu za schodek na majetku České republiky a zaplatit částku ve výši 30.000 Kč, který vznikl ztrátou 15 kusů bloků na pokutu na místě zaplacenou (hodnota jednoho zaplaceného bloku měla v té době hodnotu 2.000 Kč) a 47 kusů bloků na pokutu na místě nezaplacenou (nebyla stanovena žádná hodnota) z vědomé nedbalosti, které byly následně nalezeny a zničeny jiným příslušníkem, který byl stíháný pro přečin Zatajení nálezu dle § 219 odst. 1 trestního zákoníku, což je však předmětem jiného řízení. Příslušník ve lhůtě podal řádný opravní prostředek ve formě odvolání proti uvedenému rozhodnutí, které bylo vydáno náměstkem ředitele Krajského ředitelství pro ekonomiku ve věcech služebního poměru, načež bylo vydáno napadené rozhodnutí. Poté se příslušník obrátil ke

Krajskému soudu v Brně s žalobou proti rozhodnutí o povinnosti nahradit škodu. Příslušník v žalobě (dále jen „žalobce“) namítal, že napadené rozhodnutí, stejně jako rozhodnutí vydané v prvoinstančním řízení, vychází z nesprávného právního posouzení věci, a odporuje ustanovení dle § 181 odst. 2 písm. a) zákona o služebním poměru, neboť není v souladu s právními předpisy. Žalobce namítal, že v samotném procesu došlo k nezákonným postupům ze strany bezpečnostního sboru (dále jen „žalovaného“), neboť došlo k zahájení řízení o náhradě škody výzvou k zaplacení náhrady škody zaslano předsedou škodní komise krajského ředitelství a má za to, že takovou výzvu nelze zaslat příslušníkovi, který je ve služebním poměru. K tomu tvrdí, že výzvu zaslala osoba neoprávněná, kterou je dle jeho názoru náměstek krajského ředitele pro ekonomiku, jenž je služebním funkcionářem k tomu kompetentní. Dále se domáhal dalších práv. Zajímavým tvrzením žalobce je, že ztrátou pokutových bloků nedošlo k jejich zneužití, neboť je našel a zničil jiný příslušník, který je trestně stíhaný pro uvedený přečin, a tudíž nevznikla reálná škoda, která by měla být po žalobci vymáhána.

Soud žalobu zamítl s konstatováním, že tato je nedůvodná. Dle rozhodnutí soudu žalovaný orgán ve svém jednání nikterak nepochybil a jednal tak v souladu s právními předpisy. Soud ve svém rozhodnutí uvedl, že žalobce odpovídá za způsobenou škodu, která nastala ztrátou svěřených pokutových bloků. Žalovaný je oprávněn v rámci řízení ve věcech služebního poměru dle ustanovení o zvláštní odpovědnosti požadovat po žalobci, v případě ztráty svěřené hodnoty, náhradu škody v plné výši. Z hlediska kompetentnosti u zaslání předmětné výzvy soud konstatoval, že se nejedná o konečné rozhodnutí, kterým by se mohla věc považovat za prvotní úkon vůči účastníku řízení a zákon neukládá žádnou povinnost a pravomoc určité osobě k provedení takového úkonu. Z projednávaného spisu od počátku řízení bylo patrné, že žalobce si byl vědom svého pochybení a jednání a byl srozuměn s tím, že bude muset uhradit způsobenou škodu na majetku ve výši 30.000 Kč, s čímž souhlasil.⁷⁸

78 Rozsudek Krajského soudu v Brně sp. zn. 36 Ad 12/2015-52 ze dne 21. září 2016.

V současné době není již stanovena hodnota příkazového bloku a odpovědnost dle uvedeného ustanovení vznikne pouze při ztrátě, odcizení, či znehodnocení vybrané finanční hotovosti. V tomto případě je důkazním břemenem zatížen příslušník, který se však nedokázal zprostit odpovědnosti.

V posledním případě ze soudní praxe byla příslušnici, která po pracovní době cestovala tramvají domů, odcizena peněženka a služební průkaz včetně koženého obalu ze zapnuté kabelky. Služební funkcionář, v tomto případě ředitelka Celního ředitelství Plzeň, vydala proti příslušnici rozhodnutí v souladu s § 95 odst. 1 zákona o služebním poměru, v němž byla uznána odpovědnou za ztrátu služebního průkazu odcizením a stanovila náhradu škody dle § 95 odst. 2, 3 téhož zákona ve výši 170 Kč. Po podaném řádném opravném prostředku ze strany příslušnice, odvolací orgán změnil v rozhodnutí právní kvalifikaci z obecné odpovědnosti dle § 95 na **odpovědnost zvláštní dle § 97 zákona o služebním poměru**, a to z důvodu špatného výkladu ustanovení zákona o služebním poměru. Odvolací orgán napadené rozhodnutí tedy změnil v jeho výrokové části a uzavřel s tím, že důvody pro zrušení rozhodnutí nezjistil, neboť odcizením průkazu s příslušenstvím nemá za následek zánik odpovědnosti příslušníka. Následně příslušnice (dále jen „žalobkyně“) tato rozhodnutí napadla žalobou podanou k Městskému soudu v Praze, v níž zpochybňovala závěr učiněný správním orgánem, že odcizení svěřených předmětů třetí osobou, v tomto případě služebního průkazu s příslušenstvím, nemá za následek zánik odpovědnosti příslušníka. Žalobkyně dále konstatovala, že odvolací orgán vydal rozhodnutí, v němž provedl změnu odporující zákonům, když fakticky vydal nové rozhodnutí v té samé věci. Dle konstatování soudu, bylo žalobkyni odepřeno uplatnění procesních práv spočívajících v obraně dle § 174 zákona o služebním poměru (nahlížet do spisů, vyjádřit se před vydáním nového rozhodnutí), neboť každé uvedené ustanovení odpovědnosti upravuje odlišný postup při dokazování. Při obecné odpovědnosti je důkazní břemeno na bezpečnostním sboru a při zvláštní odpovědnosti na příslušníkovi, kterému v tomto případě nebylo umožněno zprostit se odpovědnosti. Městský soud v Praze vyhověl žalobkyni, když zdůrazňovala, že služební funkcionář, v tomto případě ředitel Celního úřadu, v kázeňském řízení vyslovil, že jejím jednáním nedošlo k zaviněnému jednání a rozhodnutí vydané

služebním funkcionářem zrušil s konstatováním, že obě rozhodnutí jsou z hlediska skutkové podstaty diametrálně odlišná, což nebylo ve vydaném rozhodnutí náležitě odůvodněné. Bezpečnostní sbor (dále jen „žalobce“) proti tomuto rozsudku podal mimořádný opravný prostředek spočívající v kasační stížnosti zaslané

k Nejvyššímu správnímu soudu, ve které opětovně namítal, že poukázáním na jednání třetí osoby ke zproštění odpovědnosti žalobkyně za způsobenou škodu nestačí. Nejvyšší správní soud se neztotožňoval s námitkou žalobkyně, ve které příslušnice tvrdila, že k činu došlo údajným jednáním třetí osoby a považoval tuto námitku za nedostačující. Vzhledem k důkazní nouzi vyplývající ze správního spisu byla tato věc Nejvyšším správním soudem uzavřena rozsudkem, v němž je uvedeno, že žalobkyni nelze uznat odpovědnou za způsobenou škodu v souladu s § 97 odst. 2 zákona o služebním poměru, neboť prokázala, že ztráta svěřených předmětů vznikla bez jejího zavinění. Nejvyšší správní soud kasační stížnost zaslanou (žalobcem) zamítl z důvodu krácení práv žalobkyně v důsledku změny právní kvalifikace skutku v konečném rozhodnutí a nemožnosti se proti tomuto rozhodnutí bránit, přičemž potvrdil rozhodnutí Městského soudu v Praze.⁷⁹

V uvedené věci je zaznamenán nezákonný procesní postup správního orgánu tím, že příslušníci neumožnil se účinně bránit proti původnímu rozhodnutí, poté co odvolací orgán v rozhodnutí změnil právní kvalifikaci z obecné odpovědnosti na odpovědnost zvláštní, kde důkazní břemeno náleželo příslušníkovi, který měl právo se zprostit ze zavinění. Těžištěm opravných prostředků bylo poukázání na vydání nesprávného rozhodnutí, když správní orgán označil příslušnici odpovědnou za uvedený skutek, i přestože prokázala svoji nevinu, když poukázala na to, že svěřený předmět jí byl odcizen jednáním třetí osoby.

79 Rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Ads 53/2011-61 ze dne 3. 6. 2011.

7. Komparace vybraných oblastí právní úpravy se zákonem o státní službě a zákoníkem práce

Na první pohled se může zdát, že zákon o služebním poměru, zákon o státní službě a zákoník práce mají společné rysy v oblasti odpovědnostních vztahů zaměstnanců. Zákon o služebním poměru má náhradu škody zakotvenou v části 7, zákon o státní službě v části 6 a zákoník práce v části 11. Z hmotně právního hlediska všechny tři zákony upravují prevenční povinnosti oprávněných subjektů při předcházení škodám, které mají uvedené v úvodu svých hlav. Skutkové podstaty odpovědností (obecné i zvláštní) zaměstnanců mají všechny zákony rovněž stejně rozvržené, kdy zákon o státní službě se ve svém ustanovení odkazuje na zákoník práce.⁸⁰ Z části společná hmotně právní koncepce zákona o státní službě a zákoníku práce je tedy tímto v podstatě nastavena. Zákoník práce se zákonem o služebním poměru mají totožné předpoklady ke vzniku obecné odpovědnosti. Rozdílnost předpokladu zavinění nastává při nesplnění povinnosti zaměstnance za účelem odvrácení škody zaměstnance, kdy zákoník práce vyžaduje zavinění ve formě vědomé nedbalosti. U zákona o služebním poměru postačí i nedbalost nevědomá, jak již bylo uvedeno v předchozích kapitolách této práce. Rovněž předpoklady zvláštních odpovědností, až na pár odlišností, mají zákony poměrně totožné u svěřených prostředků k výkonu zaměstnání. Zákoník práce má ve své hlavě v § 254 zakotvenou inventarizaci svěřených hodnot, což zákon o služebním poměru nemá. Příslušník bezpečnostního sboru má povinnost převzít veškeré hodnoty k zastávanému místu, kdežto zaměstnanec v pracovním poměru a státní zaměstnanec ve služebním poměru jsou vázáni dohodou o hmotné odpovědnosti, převzetím hodnot. Při převzetí předmětu, jehož hodnota přesahuje 50.000,- Kč, rovněž dohodou o odpovědnosti za ztrátu svěřených věcí v písemné formě.⁸¹ Od této dohody může zaměstnanec kdykoliv odstoupit za dodržení zákonných podmínek uvedených v § 253 a v § 256, což vyplývá i pro státního zaměstnance.

80 Zákon č. 234/2014 Sb., zákon o státní službě v posledním znění; § 123.

81 VAVERA, František et al. *Zákon o státní službě s poznámkami*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, ISBN 978-80-7380-518-0; s. 206

Avšak z procesního hlediska mají zase blíže k sobě zákon o služebním poměru a zákon o státní službě. U příslušníků bezpečnostních sborů se při náhradě škody jedná o řízení ve věcech služebního poměru uvedené v části dvanácté, kde rozhoduje služební funkcionář. U státních zaměstnanců státní služby se jedná o řízení ve věcech služby uvedené v části desáté, hlavě II, kdy bylo dle výkladu zákona sporné, jestli se toto řízení může aplikovat i při náhradě škody. Po jednání poradního sboru náměstka pro státní službu byl učiněn závěr, že se má postupovat při náhradě škody v řízení ve věcech služby, kde bude rozhodovat služební orgán, který však nesmí přenášet působnost na jiné představené. Kompetence k jiným úkonům v řízení dle § 15 odst. 2 správního řádu mají i jiné orgány, konkrétně zaměstnanci příslušného útvaru a členové škodní komise pověřené služebním orgánem. K zahájení řízení však nemusí dojít, neboť může být přistoupeno k dohodě se zaměstnancem ve smyslu veřejnoprávní dohody dle § 161 odst. 1 správního řádu, k čemuž se přiklání i zákon o služebním poměru.⁸² Zde je patrné, že oba zákony služebních poměrů tedy subsidiárně vycházejí ze správního řádu. Služební orgán ve státní službě nemůže bez zákonného zmocnění rozhodovat o snížení náhrady škody, přičemž se jedná o oprávněný nárok poškozeného, což platí i pro služebního funkcionáře bezpečnostního sboru. Snižování nároku na náhradu škody je v kompetenci soudu, kdy se jedná o moderační právo, které uplatňují v řízení dle občanského soudního řádu, což vyplývá z § 264 zákoníku práce.⁸³ Příslušník i státní zaměstnanec se mohou bránit proti rozhodnutí v přezkumném řízení, k němuž mohou dát podnět. Bezpečnostní sbor, tak z úřední povinnosti přezkoumává zákonnost rozhodnutí dle ustanovení § 193 a státní služba dle § 94 správního řádu. Vzhledem k tomu, že zaměstnanci obou služebních poměrů ze zákonů podléhají služební kázní, mohou být jak příslušník, tak i státní zaměstnanec, odpovědnými za porušení svých povinností, při nichž došlo ke škodě. Příslušník

82 *Závěr č. 5 ze zasedání poradního sboru náměstka ministra vnitra pro státní službu k zákonu státní službě ze dne 3. června 2016 [online]. [cit. 24. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/poradni-sbor-namestka-mv-pro-statni-sluzbu.aspx>.*

83 *Závěr č. 23 ze zasedání poradního sboru náměstka ministra vnitra pro státní službu k zákonu o státní službě ze dne 15. června 2018 [online]. [cit. 24. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/poradni-sbor-namestka-mv-pro-statni-sluzbu.aspx>.*

za kázeňský přestupek dle § 50 zákona o služebním poměru, státní zaměstnanec za kárné provinění dle § 88 zákona o státní službě, což je pro správní orgány podkladem zavinění při vydávání rozhodnutí, proti kterému se mohou zaměstnanci v řádné lhůtě odvolat, přičemž spor o škodu může dospět až k soudnímu řízení.

Z procesní stránky je zákoník práce odlišný oproti právním úpravám služebních poměrů. Při způsobené škodě je zaměstnavatel povinen do jednoho měsíce písemně vyrozumět zaměstnance a učinit s ním jednání o stanovené výši škody. Písemným ujednáním mezi těmito subjekty je tak dohoda o způsobu náhrady škody, kde je stanovená i výše škody, která však nemá právní význam, neboť tím vlastně nevznikne žádný právní vztah mezi uvedenými subjekty. Zaměstnavatel je následně povinen obsah dohody se stanovenou výší projednat s odborovou organizací. Pokud zaměstnanec nesplní svoji povinnost nahradit škodu, může se zaměstnavatel domáhat úhrady škody u soudu, kde může soud aplikovat moderační právo v rámci zmírnění, či snížení stanovené výše škody.⁸⁴

84 PICHRT, Jan, Jan VÁCHA aj. § 263 Povinnost projednat výši náhrady škody a § 264 Moderační právo. *Zákoník práce: Praktický komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-3-7]. ASPI_ID KO262_p12006CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

Závěr

V průběhu zpracování celé diplomové práce byly zjištěny poznatky, u nichž bylo nutné, uskupit je v závěru do souvislé a pochopitelné formy. K těmto zjištěním musel autor dojít přes vytyčené cíle stanovené v úvodu práce. Hlavním cílem byla analýza právní úpravy odpovědnosti příslušníků bezpečnostních sborů dle zákona o služebním poměru při způsobené škodě bezpečnostnímu sboru, z jehož strany je nárok náhrady uplatňován. Pojetí teoreticky zadaného tématu vycházelo z platné právní úpravy, kde v úvodních kapitolách byly přiblíženy základní pojmy, jimiž jsou příslušník bezpečnostního sboru, bezpečnostní sbor, služební poměr, škoda a zavinění. Dále byla vysvětlena teoretická východiska odpovědnosti za škodu s postupným zaváděním tohoto institutu právní odpovědnosti do hlavní části práce, přičemž bylo předně důležité vysvětlit, jakými subjektivními právy disponují oprávněné subjekty odpovědnostních vztahů této práce, jimiž jsou příslušníci bezpečnostního sboru a samotný bezpečnostní sbor. Pro lepší pochopení celého smyslu tohoto mechanismu odpovědnostních vztahů byla teoretická část práce aplikována do části obsažené převážně praktickými postupy, sestávající se z procesního řízení. Od vzniku škodní události počínaje, do vydání meritorního rozhodnutí konče, jak ze strany správního orgánu, představujícího služebního funkcionáře, tak ze strany soudu. I přesto, že v úvodu diplomové práce bylo autorem deklarováno jednotné zaměření tématu na služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů, byly v samostatné kapitole vysvětleny základní rozdíly s jinými právními úpravami odpovědnostních vztahů. Mezi tyto úpravy patří zákon o státní službě, který byl postaven na obdobných základech zákona o služebním poměru a zákoník práce, který je spíše pracovně právního charakteru. Jak už napovídá nastíněná struktura diplomové práce, bylo jejím autorem přistoupeno k zúžení tématu se zaměřením na jednu oblast odpovědnostních vztahů, což bylo provedeno se souhlasem vedoucího práce, a to z důvodu rozsahu a složitosti zadaného tématu. Obecná teoretická část byla směřována ke všem bezpečnostním sborům a jejich příslušníkům tak, jak to vymezuje zákon o služebním poměru. Aplikované praktické postupy byly zaměřeny na prostředí Policie České Republiky, jelikož sám autor práce je příslušníkem tohoto bezpečnostního sboru a mohl tak práci více obohatit poznatky a zkušenostmi

z praxe, které by v celku mohly nabýt významu a využitelnosti pro oprávněné subjekty při jejich rozhodovací činnosti o náhradě škody. Vytyčené cíle dle autora byly splněny.

Tak aby práce nabyla i praktického rozměru, součástí diplomové práce jsou vlastní názory autora práce k dané problematice, zkušenosti z praxe, vystižené nedostatky s náměty *de lege feranda*, komentáře s případnými nedostatky. Za tímto účelem byly využity studijní metody k analýze právní úpravy obsažené v odborné literatuře, zákonných a podzákonných předpisech, judikátech, odborných člancích, sporadicky na webových zdrojích, převážně týkající se zákonných předpisů. Z těchto zdrojů byl složen seznam literatury, který následuje po celkovém zhodnocení diplomové práce. Autor práce tedy dospěl k uvedeným zjištěním.

S poukazem na **§ 95 zákona o služebním poměru**, kde je v § 3 při obecné odpovědnosti stanovena náhrada škody do výše čtyřapůlnásobku průměrného měsíčního služebního příjmu, je z pohledu autora tato výše náhrady s odkazem na současnou nepříznivou inflaci, spočívající v nárůstu cenové hladiny u služeb a zboží, pro příslušníky mnohdy likvidační a vzhledem k platovým poměrům nespravedlivý. Možná by bylo vhodné přikročit ke snížení maximálního limitu. Stanovené omezení náhrady škody při nedbalostním zavinění je v tomto ohledu spravedlivé. Náhrada celé způsobené škody při úmyslném zavinění působí poněkud zastrahujícím dojmem, což je z hlediska společenské škodlivosti adekvátním řešením. Příslušníci bezpečnostních sborů by totiž měli jít příkladem a těmto situacím se ze zásady vyvarovat. Naopak vybavení příslušníků technickými prostředky proběhlo, za uplynulou dobu od vydání zákona o služebním poměru, určitou modernizací. Veškeré funkcionality potřebné k výkonu služby jsou soustředovány v jednom zařízení a příslušníci tak nemusí disponovat najednou více technickými prostředky, za které by případně mohli nést celkovou odpovědnost. Touto obměnou technických pomůcek v zásadě došlo ze strany bezpečnostních sborů ke zlepšení podmínek vhodných k výkonu služby z hlediska předcházení škodám. Dle statistických údajů krajského ředitelství policie pro střeďočekský kraj, uvedené v kapitole 4, je nejčastěji uplatňována náhrada škody u poškozených služebních dopravních prostředků a dle zkušeností

autora se tak stává vlivem únavy příslušníků a rozhodně tomu nepřispívá špatná personální situace v bezpečnostních sborech, tak jak je tomu například v některých krajích u Policie České Republiky. V tomto ohledu by se měl klást důraz na vedoucí pracovníky, kteří plánují a organizují výkon služby.

U odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách, které je příslušník povinen vyúčtovat dle **§ 96 zákona o služebním poměru** se autor diplomové práce přiklání k názoru autorů komentované úpravy zákona o služebním poměru JUDr. Tomka a doc. JUDr. PhDr. Zdeňka Fialy Ph.D. kteří by považovali za vhodné zavést do zákona o služebním poměru inventarizaci, tzn. vždy při vzniku a ukončení péče o svěřené hodnoty, při jakémkoliv odpoutání se ze zastávaného místa právními skutečnostmi dle zákona o služebním poměru. Zákonná úprava v tomto smyslu by byla vhodná, ale dle názoru autora práce by se měl neustále klást větší důraz k vytváření vhodných podmínek na pracovišti podstatných při předcházení škodám, zejména minimalizováním svěřených pomůcek k výkonu služby. Nejčastějšími svěřenými hodnotami jsou příkazové bloky, kterými příslušníci disponují při výkonu služby. K tíži příslušníka je, že odpovídá za schodek v jeho plné výši, který musí nahradit. Naopak odpovědnost je v dnešní době vztažena pouze ke schodku na vybrané finanční hotovosti z příkazových bloků, protože pokyn Ministerstva financí č. MF-15, o stanovení druhů příkazových bloků a o jejich evidenci, nestanovuje žádnou hodnotu příkazového bloku. Od novely přestupkového zákona z druhé poloviny roku 2016 není rovněž žádným interním předpisem bezpečnostních sborů stanovena hodnota příkazového bloku. Při naposledy stanovené hodnotě příkazového bloku, která činila 2.000,- Kč za jeden kus, byl vzniklý schodek na všech 20 kusech pro příslušníky rovněž likvidační. V tomto ohledu by bylo vhodné příslušníky dovybavit platebními terminály tak, aby nedisponovali pokud možno žádnou finanční hotovostí. Technický pokrok by byl vítán rovněž u samotných příkazových bloků, které by se tak mohly stát součástí elektronických přístrojů v podobě vzdálených dat, jako by tomu bylo u finanční hotovosti.

U odpovědnosti za ztrátu svěřených předmětů dle **§ 97 zákona o služebním poměru** se autor práce z hlediska předcházení škod zaměřil na nejčastější případy, kterými jsou ztráty služebních průkazů příslušníků

bezpečnostních sborů. Autor by **de lege feranda** navrhl změnu například v zákoně o Policii České Republiky, konkrétně v ustanovení § 12. Ustanovení by po legislativní změně vypadalo takto: „*Při provádění úkonu je policista povinen prokázat svou příslušnost k policii služebním stejnokrojem, nebo odznakem policie, na kterých musí být zřetelně viditelné identifikační číslo. V uvedeném ustanovení by již nebyl uveden služební průkaz, neboť otázkou je jestli je nutností příslušníků v uniformě, stále se prokazovat služebním průkazem, jestli by nepostačilo prokazování příslušnosti pouze služebním stejnokrojem, nebo popřípadě ústním prohlášením „Policie“, jenž umožňuje stejné ustanovení v 2 odstavci. Nebo by mohl služební průkaz fungovat na stejném konceptu, jako v případě připravované významné změny nošení a používání osobních dokladů, které by měly být součástí aplikace v mobilním telefonu. Nicméně z hlediska odpovědnosti se nejedná o finančně zatěžující událost pro příslušníky, když například služební odznak má v současné době hodnotu 197,50,- Kč, jak již bylo uvedené v kapitole 6.3.*

Po provedené analýze hlavní části práce byly zjištěny nedostatky převážně v oblasti předcházení škodám. Z tohoto důvodu autor práce doporučuje **de lege feranda** legislativní změnu, či aktualizaci ustanovení **§ 93 zákona o služebním poměru**, kde by byl kladen větší důraz na vytváření podmínek, při nichž by nemuselo docházet ke vzniku škod. Doplnění 1 odstavce by mohlo vypadat následovně „*Bezpečnostní sbor je povinen zajišťovat příslušníkům vhodné podmínky k zajištění řádného a bezproblémového výkonu služby, při nichž by nedocházelo ke vzniku škod“, přičemž je povinen tyto podmínky průběžně vyhodnocovat ke zkvalitnění výkonu služby.*“ Nešlo by tak pouze o kontrolu příslušníků, plní-li své služební úkoly, aby nedocházelo ke škodám, tak jak uvedené ustanovení uvádí dále, ale i o to, aby bezpečnostní sbor průběžně vyhodnocoval kvalitu výkonu služby.

Ačkoliv vzniku škody může příslušník předejít řádným a svědomitým plněním služebních povinností s dodržováním platných právních předpisů, nelze předpokládat, že ke vzniku škody nikdy nedojde. Je vhodné, aby si příslušník sjednal pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnavateli, tak aby předešel případným finančním problémům, které by ho pak zbytečně zavedly do

tíživé životní situace. Rozhodně se nejedná o povinnost, avšak pokud příslušník přistoupí ke sjednání pojištění, je vhodné, aby při případném plnění pojistná smlouva pokryla škodu na majetku zaměstnavatele v dostatečném rozsahu.

Legislativní úprava odpovědnosti příslušníků bezpečnostních sborů za škodu by rozhodně zasloužila minimálně aktualizaci v oblasti předcházení škod tak, aby byly dostatečně vymezené a zajištěné vhodné podmínky k výkonu služby. Zákon o služebním poměru od svého vzniku prošel několika novelami a v oblastech odpovědnosti byl zajisté předmětem mnoha soudních sporů. Nastavené mechanismy od počátku škodní události do vydání rozhodnutí jsou dostatečně nastavené a srozumitelné, čímž se snaží působit samostatně oproti jiným právním předpisům upravující rovněž zaměstnanecké odpovědnostní vztahy, kdy například zákon o služebním poměru má v tomto smyslu blíže k zákonu o státní službě, který se však stále od svého nedávného vzniku v mnoha ohledech odkazuje na postupy ze zákoníku práce, tak jak bylo popsáno v samostatné kapitole. Avšak dle názoru autora by v zákoně o služebním poměru měla být předně taková ustanovení, která by odpovídala aktuálním potřebám příslušníků. Autor práce dospěl k závěru, že je více než nutné se předně zaměřovat na předcházení škodám, které nespočívá pouze ve změně legislativy, ale i v průběžném vyhodnocování kvality výkonu služby, které by mohlo probíhat formou elektronických dotazníků ve všech příslušných informačních systémech jednotlivých bezpečnostních sborů.

Seznam literatury:

Monografie:

TOMEK, Petr a Zdeněk FIALA, *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů s komentářem, poznámkami a judikaturou*. 3. akt. a rozš. vyd. Olomouc: Anag, 2019. ISBN 978-80-7554-234-2.

TOMEK, Petr. *Slovník služebního poměru*. Olomouc: Anag, 2009. ISBN 978-80-7263-541-2.

CHROBÁK, Jiří, et al. *Zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů*. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. ISBN 978-80-7598-539-2.

TOMEK, Petr a Karel NOVÝ. *Služební poměr příslušníků bezpečnostních sborů*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-71-7.

Hůrka, Petr et al. *Pracovní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-316-2.

BĚLINA, Miroslav a Jan PICHRT. *Pracovní právo*. 7 dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-667-8.

BIČOVSKÝ, Jaroslav a Milan HOLUB. *Náhrada škody v občanském, obchodním, správním a pracovním právu*. Praha: Linde Praha a. s., 1995. ISBN 80-85647-53-2.

KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 1995. ISBN 80-7179-028-1.

GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 6. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-454-1.

NOVOTNÝ, František et al. *Trestní právo hmotné*. 4. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-677-4.

VAVERA, František et al. *Zákon o státní službě s poznámkami*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, ISBN 978-80-7380-518-0.

PICHT, Jan, Jan VÁCHA aj. *Zákoník práce: Praktický komentář [Systém ASPI]*. Wolters Kluwer [cit. 2023-3-7]. ASPI_ID KO262_p12006CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X.

Časopisecké články:

ŠTANGOVÁ, Věra. K právní úpravě náhrady škody v pracovním právu. *Právo a zaměstnání*. 1996, č. 10, s. 9-10. ISSN 1211-1139.

TOMEK, Petr. Obecně o odpovědnosti za škodu ve služebním poměru. *Právo a zaměstnání*. 2005, č. 7-8, s. 16. ISSN 1211-1139.

Právní úprava:

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České Republiky ze dne 16. 12. 1992, v posledním znění.

Usnesení č. 2/1993 Sb. o vyhlášení listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky (listina základních práv a svobod) v posledním znění.

Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů v posledním znění.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník v posledním znění.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v posledním znění.

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní v posledním znění.

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů v posledním znění.

Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu v posledním znění.

Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě v posledním znění.

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich v posledním znění.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce v posledním znění.

Zákon č. 273/2008 Sb., o policii České republiky.

Zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů v posledním znění.

Zákon č. 361/2000 Sb. Zákon o silničním provozu v posledním znění

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů v posledním znění.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád v posledním znění.

Nařízení vlády č. 104/2005 Sb., kterým se stanoví katalog činností v bezpečnostních sborech v posledním znění.

Nařízení Ministerstva vnitra a společný služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu a státního tajemníka v Ministerstvu vnitra č. 26/2020, o postupu při evidenci škod na majetku státu a postupu při řešení škody nebo nemajetkové újmy způsobené třetí osobě rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a nebo jinou činností resortu v posledním znění.

Nařízení Ministerstva vnitra a společný služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu a státního tajemníka v Ministerstvu vnitra č. 29/2020, k vydávání a vracení identifikačních čísel, služebních průkazů a průkazů zaměstnanců v posledním znění.

Pokyn ministra vnitra a společný služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu a státního tajemníka v Ministerstvu vnitra č. 3/2021, o zřízení poradní komise pro posouzení nároku na náhradu škody na zdraví a věcech zaměstnanců v posledním znění.

Pokyn policejního prezidenta č. 75/2013, kterým se stanoví rozsah pravomoci služebních funkcionářů jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru příslušníků Policie České republiky v posledním znění.

Pokyn policejního prezidenta č. 161/2017, kterým se upravuje postup při manipulaci s příkazovými bloky a finančními prostředky vybranými příkazem na místě v posledním znění.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 229/2011, o služebních prostředcích v posledním znění.

Pokyn ředitele Krajského ředitelství policie Středočeského kraje č. 3/2013, kterým se stanoví postup při evidování, hlášení a vyšetřování škodných událostí v posledním znění.

Pokyn Ministerstva financí č. MF-15 z roku 2017, o stanovení druhů příkazových bloků a o jejich evidenci v posledním znění.

Metodický návod ředitelky ekonomického odboru Ministerstva vnitra ze dne 23. září 2022, kterým se upravuje postup při řešení škodných událostí v posledním znění.

Judikatura:

Rozsudek nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 4956/2015 ze dne 15. 04. 2006.

Rozsudek nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Ads 53/2011-61 ze dne 3. 6. 2011.

Rozsudek nejvyššího správní soud sp. zn. 4 Ads 53/2011-51 ze dne 3. 6. 2011

Rozsudek Krajského soudu v Brně sp. zn. 36 Ad 12/2015-52 ze dne 21. září 2016.

Rozsudek Krajského soudu v Plzni sp. zn. 30 A 108/2014 ze dne 27 října 2015.

Internetové zdroje:

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Sbírka zákonů*. mvcr.cz [online].

© 2023 [cit. 2023-01-16]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

Metodika doručování, [online]. [cit. 30. 1. 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/docDetail.aspx?docid=21023&docType=ART>

Závěr č. 5 ze zasedání poradního sboru náměstka ministra vnitra pro státní službu k zákonu státní službě ze dne 3. června 2016 [online]. [cit. 24. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/poradni-sbor-namestka-mv-pro-statni-sluzbu.aspx>

Závěr č. 23 ze zasedání poradního sboru náměstka ministra vnitra pro státní službu k zákonu o státní službě ze dne 15. června 2018 [online]. [cit. 24. 2. 2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/poradni-sbor-namestka-mv-pro-statni-sluzbu.aspx>

Seznam příloh

Příloha č. 1 Citace paragrafového znění obecné a zvláštní odpovědnosti

Příloha č. 2 Úřední záznam o škodní události oznamovatele ze systému evidence trestního řízení (dále jen ETŘ) Policie ČR

Příloha č. 3 Hlášení o ztrátě, odcizení, poškození nebo zničení služebního průkazu příslušníka Policie České republiky

Příloha č. 4 Hlášení škodní události ze systému ETŘ

Příloha č. 5 Závěrečná zpráva o vzniku a šetření škody

Příloha č. 6 Protokol o stanovení skutečné výše škody na věci

Příloha č. 7 Zápis náhradové komise o vzniku a šetření škod u organizačního článku krajského ředitelství

Přílohy práce

Příloha č. 1

Obecná odpovědnost příslušníka bezpečnostního sboru dle § 95 zákona o služebním poměru :

„(1) Příslušník odpovídá bezpečnostnímu sboru za škodu, kterou mu způsobil zaviněným porušením povinností při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ním.

(2) Příslušník je povinen uhradit bezpečnostnímu sboru skutečnou škodu v penězích nebo uvedením věci do předešlého stavu, jestliže s tím služební funkcionář souhlasí. Výše škody na věci se určí podle ceny věci v době poškození nebo ztráty.

(3) Výše náhrady škody se určí s přihlédnutím k míře zavinění příslušníka. Výše náhrady škody způsobené z nedbalosti nesmí přesáhnout čtyřnásobek jeho průměrného měsíčního služebního příjmu (dále jen „průměrný služební příjem“) dosahovaného před porušením povinností, kterým příslušník způsobil škodu. Toto omezení neplatí, jestliže byla škoda způsobena úmyslně nebo v opilosti nebo v důsledku zneužití jiných návykových látek.

(4) Příslušník, který nezakročil proti hrozící škodě, aniž mu v tom bránila důležitá překážka, nebo neupozornil na hrozící škodu, se podílí na náhradě škody, která byla způsobena bezpečnostnímu sboru, a to v rozsahu přiměřeném okolnostem případu; výše náhrady škody nesmí přesáhnout trojnásobek jeho průměrného služebního příjmu. Zjišťování a používání průměrného služebního příjmu je upraveno zvláštním právním předpisem.

(5) Příslušník neodpovídá za škodu,

a) která vyplývá z rizika výkonu služby, nebo

b) kterou způsobil při odvrácení škody, jež hrozila bezpečnostnímu sboru nebo přímo ohrožovala život a zdraví osob, jestliže tento stav sám úmyslně nevyvolal a počínal si při odvrácení škody způsobem přiměřeným okolnostem.⁸⁵

Zvláštní odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, které je povinen příslušník vyúčtovat dle § 96 zákona o služebním poměru :

„(1) Příslušník ustanovený na služebním místě, s nímž je spojena povinnost převzít hodnoty, které je povinen vyúčtovat (například hotovost, ceniny, zboží, zásoby materiálu), odpovídá za schodek vzniklý na těchto hodnotách. Za svěřené hodnoty může společně odpovídat více příslušníků.

(2) Příslušník se prostí odpovědnosti zcela, popřípadě zčásti, jestliže prokáže, že schodek vnikl zcela nebo zčásti bez jeho zavinění, zejména tím, že bezpečnostní sbor nevytvořil podmínky pro řádné hospodaření se svěřenými hodnotami.

(3) Příslušník, který odpovídá za schodek, je povinen nahradit schodek v plné výši.

(4) Při společné odpovědnosti za schodek se jednotlivým příslušníkům určí podíl náhrady podle poměru jejich průměrných služebních příjmů, přičemž služební příjem jejich společně odpovědného vedoucího příslušníka a jeho zástupce se započítává ve dvojnásobné výši. Příslušník může mít společnou odpovědnost i se zaměstnanci v pracovním poměru nebo ve služebním poměru podle zvláštního právního předpisu.

(5) Podíl náhrady škody stanovený podle odstavce 4 nesmí u jednotlivých příslušníků, s výjimkou společně odpovědného vedoucího a jeho zástupce, přesáhnout částku, která se rovná jejich průměrnému služebnímu příjmu před vznikem škody. Neuhradí-li se takto určenými podíly škoda v celém rozsahu, je zbytek povinen uhradit odpovědný vedoucí příslušník a jeho zástupce společně podle podílu jejich průměrných služebních příjmů.

85 Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů v posledním znění, § 95 odst. 1-5

(6) Jestliže schodek (část schodku) byl zaviněn některým ze společně odpovědných příslušníků, hradí jej tento příslušník podle míry svého zavinění.“⁸⁶

Zvláštní odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, které je povinen příslušník vyúčtovat dle § 97 zákona o služebním poměru:

„(1) Příslušník odpovídá v plné výši za ztrátu předmětů, které mu svěřil bezpečnostní sbor a on jejich převzetí písemně potvrdil.

(2) Příslušník se zproští odpovědnosti zcela, popřípadě zčásti, jestliže prokáže, že vznikla zcela nebo zčásti bez jeho zavinění.“⁸⁷

⁸⁶ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů v posledním znění, § 96 odst. 1-6

⁸⁷ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů v posledním znění, § 97 odst. 1, 2

Příloha č. 2
POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Organizační článek

Č. j.

Datum
Počet stran:

Úřední záznam o škodní události
oznamovatele
označení škodní události

Jméno a příjmení původce:		OEČ:
Datum a čas oznámení ŠU nadřízenému:	Datum:	Čas:
Datum a čas zjištění škodní události:	Datum:	Čas:
Datum a čas vzniku škodní události:	Datum:	Čas:
Místo vzniku škodní události:		
Věc, na které škoda vznikla:		
Poškozeným je:		

Komisionální prohlídce vozidla prováděné v místě stanoveném příslušným služebním funkcionářem před provedením opravy chci x nechci být přítomen.

Popis události:

Uznání x neuznání odpovědnosti. Uznání (s dobrovolným nahrazením věci do předešlého stavu)xneuznání odpovědnosti za vznik škody. Písemný požádání příslušného služebního funkcionáře o souhlas s uvedením do předešlého stavu.

Uznání x neuznání odpovědnosti. Uznání (s dobrovolným uhrazením škody v penzích ve výši stanovené příslušným odborným pracovištěm)xneuznání odpovědnosti za vznik škody.

Uznání x neuznání odpovědnosti. Žádost příslušníka se zahájením řízení k objasňování a aby bylo vydáno ROZHODNUTÍ (stanovisko) služebního funkcionáře ve věci.

Prohlášení příslušníka, že všechny uvedené údaje v tomto záznamu jsou pravdivé a úplné.

hod. jméno, příjmení:	
funkce:	
Datum:	OEČ:

hod. jméno, příjmení:	
funkce:	
Datum:	OEČ:

úřední záznam převzal

úřední záznam zpracoval

Příloha č. 3

Útvar:

Č. j. -

Počet listů: 1

HLÁŠENÍ

o ztrátě, odcizení, poškození nebo zničení služebního průkazu příslušníka Policie České republiky

Hodnostní označení, titul, jméno a příjmení:.....

.....

Osobní evidenční číslo:

Číslo služebního průkazu⁸⁸⁾:

Datum vystavení služebního průkazu¹⁾:

Služební průkaz byl ztracen, odcizen, poškozen nebo zničen⁸⁹⁾ dne:

Vyjádření – stručný popis relevantních skutečností, za kterých ke ztrátě, odcizení, poškození nebo zničení došlo:

V dne

podpis příslušníka

Policie České republiky

Na druhé straně se připojuje vyjádření příslušného vedoucího.

88) Vyplní příslušný útvar Policie České republiky.

89) Nehodící se škrtněte.

Příloha č. 4

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Organizační článek

Č. j.

Datum
Počet stran:

Hlášení o škodní události

Označení škodní události:

Vznik škodní události:

Zjištění škodní události:

Oznámení škodní události:

Místo vzniku škodní události:

Nákladové středisko:

Oznamovatel škodní události:

hodn. tit. jméno a příjmení:

OEČ:

služební (pracovní) zařazení:

Oznámení o škodní události přijal:

hodn. tit. jméno a příjmení:

OEČ:

služební (pracovní) zařazení:

Původce vzniku škody:

Příslušník

hodn. tit. jméno a příjmení:

OEČ:

služební zařazení: asistent

trvalé bydliště:

PSČ:

doruc. adresa:

PSČ:

Zkouška na ovlivnění návykovou látkou u jmenovaného **byla provedena s pozitivním x negativním výsledkem.**

Původce v úředním záznamu svým podpisem uznal x neuznal svoji odpovědnost za vznik škody, chce x nechce škodu dobrovolně odčinit uhrazením škody v penězích a doručení specifikace výše škody žádá na adresu:

Původce chce využít pro úhradu škody plnění pojišťovny:

Údaje ke vzniklé škodě:

Poškozený:

Typ škody:

financování EU: Majetek, na němž vznikla škoda, byl/nebyl pořízen s využitím fondů EU.

Dopravní nehoda je x není předběžně klasifikována jako **zaviněná** příslušníkem nebo zaměstnancem.

Služební dopravní prostředek byl příslušníkem nebo zaměstnancem použit **oprávněně x neoprávněně**.

Dopravní nehodou byla způsobena škoda na:

způsob řešení DN :

Šetřeno kým :

č.j.:

Vozidlo, které škodu způsobilo:

držitel nebo vlastník:

adresa:

tovární značka:

evidenční číslo B (služ.dopr.prostř.):

pojištění odpovědnosti: číslo pojistky:

rozsah poškození:

odhad výše škody:

řidič vozidla:

tit. jméno a příjmení:

adresa:

číslo řidičského průkazu:

RZ:

Ujeto km:

pojišťovna:

datum narození:

skupina:

Určení předběžné výše škody:

odhad výše škody:

Oznamovatel v úředním záznamu uvedl, že chce x nechce být přítomen komisionální prohlídce SDP před jeho opravou.

Popis vzniku škodní události a činnosti, při které nastala:.

Ve vztahu ke škodní události není vedeno žádné řízení.

Prověřující orgán a č.j. spisu :

Opatření přijatá k zabránění vzniku obdobných škod:

Hlášení verifikoval:

Jako vedoucí pracovník, který spravuje majetek na němž škoda vznikla nebo je nadřízen pracovníkovi, který je poškozen, potvrzuji správnost uvedených údajů.

Schválení vedoucím pracovníkem

Datum schválení:

Příloha č. 5

Č. j.: V dne

Závěrečná zpráva o vzniku a šetření škody

Hlášeno v knize škod pod č.:

Škoda ze dne :

Organizační článek: nákladové středisko :

Odpovědný pracovník příp. odpovědná osoba:

Datum narození/r. č.:

Trvale bytem:

OEČ:

Funkce:

Služební (pracovní) zařazení:

Skutečná výše škody (po jejím vyčíslení odbornou službou nebo dle faktury):

1. Podrobný popis vzniku škodní události (kdy, kde, jakým způsobem, popis poškození a za jakých okolností byla způsobena):

2. Zdůvodnění odpovědnosti pracovníka, jeho zavinění a co porušil (právní norma, pokyn, směrnice apod.) **s uvedením důkazů:**

3. Kázeňské projednání porušení předpisů:

4. Stanovisko odpovědného pracovníka (trvá – netrvá*) na účasti při projednávání před náhradovou komisí, žádost o povolení splátek, způsob úhrady škody):

5. Návrh vedoucího pracovníka:

Jmenovaný odpovídá – neodpovídá*) za výše uvedenou škodu.

6. Další skutečnosti:

**podpisová doložka
příslušného vedoucího pracovníka**

Příloha č. 6

Č. j.

Praha

Počet listů:

Přílohy:

PROTOKOL

o stanovení skutečné výše škody na věci

Dne provedl pracovník odborné služby:
ohodnocení poškozené, zničené nebo ztracené věci, o které požádal vedoucí pracovník

.....

(označení organizačního článku krajského ředitelství)

Popis věci a rozsah jejího poškození:.....

.....

K poškození (zničení, ztrátě) došlo dne:.....

Datum pořízení:

Životnost:

Údaje o používání (uvedení do užívání, četnost užívání, opravy, úpravy)

.....

Míra opotřebení:%

Pořizovací cena nové věci v době poškození:Kč

Náklady na opravu: faktura č. částka:Kč

Skutečná výše škody:

Návrh opatření s předloženou součástíkou (zničení, uložení, předání atd.):.....

.....

.....

jméno, příjmení, OEČ

podpis

razítko

Schvaluji:

.....
podpis vedoucího pracovníka odborné služby

Příloha č. 7

Č. j.:

Z Á P I S

náhradové komise o vzniku a šetření škod u organizačního článku krajského ředitelství

Hlášeno v knize škod pod č.:

Škoda ze dne:

Organizační článek: nákladové středisko

Datum narození/r. č.:

Trvale bytem:

OEČ:

Funkce:

Služební (pracovní) zařazení:

Skutečná výše škody (po jejím vyčíslení odbornou službou nebo dle faktury):

1. Podrobný popis vzniku škodní události (kdy, kde, jakým způsobem a za jakých okolností byla způsobena):

2. Zdůvodnění odpovědnosti pracovníka, jeho zavinění a co porušil (právní norma, pokyn, směrnice apod.) s uvedením důkazů:

3. Kázeňské projednání porušení předpisů:

4. Ostatní důležité projednávané skutečnosti nebo zásadní řešené otázky:

5. K projednání byl předsedou náhradové komise*) , vedoucím pracovníkem*) přizván a byla mu dána možnost seznámit se s podkladovými materiály a vyjádřit se ke škodě:

Datum:
podpis odpovědného pracovníka

6. K jednání byl dále přizván:
podpis:

7. Návrh náhradové komise*) , vedoucího pracovníka*) :

Podle ustanovení § zákona č. / Sb. je povinen

a) uhradit škodu v plné výši, t. j. částku: Kč*) ,

b) uhradit škodu ve výši: Kč a zbývající část škody, t. j. částku: Kč odepsat na vrub státu*) ,

c) škodu v plné výši t. j. Kč odepsat na vrub státu*) .

8. Způsob úhrady škody*) :

- poštovní poukázkou

- složením částky v pokladně krajského ředitelství

- srážkami ze služebního příjmu nebo z platu v měsíční výšiKč -
dohodou s odkladem v placení do

9. Odůvodnění návrhu:

10. Rozhodnutí služebního funkcionáře

Souhlasím - Nesouhlasím

.....

podpisová doložka
náměstka ředitele pro ekonomiku